

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

IX. évfolyam 2. szám (9. Jahrgang Nr. 2.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1977 február

Herrn Prof. Aladar
Dr. Gajary Aladar
Pris terseminar
7000 Chur 2



A párizsi békekötés 30. évfordulója

1947 február 9-én éjfél tájban még mindig fény szűrődik ki a romos prímási palotából. Így van ez az Uri-utcában mindig, ha Mindszenty bíboros a fővárosban tartózkodik és titkárával vagy irodaigazgatójával a temérdek befutó levélre válaszol, vagy a lendületes hitéletű Budapest egyházi ügyeivel foglalkozik. Most napok óta nyomasztó országos ügy is foglalkoztatja. Február 10-én írják alá a párizsi békeszerződést s már régen tudja, hogy a jogos magyar igényeket ott figyelmen kívül hagyták. Holnap pedig még az első Trianonnál is súlyosabb békefeltételeket nyújtanak át a gyászosan szomorú magyar delegációnak. Hiába volt az egyház minden lépése, a nyugati államférfiaknak küldött memorandumát és a Szentatya közbenjárását semmibevették. A Trianonban elkövetett igazságtalanságokat újabb területi elcsatolással tetézték és három és fél millió magyar kisebbségi sorsát újabb nemzetközi szerződéssel pecsételték meg.

És most éjfélkor az előestén mutatja be a primásnak Mátray irodaigazgató annak a táviratnak angol és francia fordítását, melyet a békekötés aláírásának órájában holnap indít nyugat felé, Párizsba a hideg-szívű békekonferenciának. A táviratot Mindszenty hercegprímás magyar nyelven már napokkal előbb így fogalmazta meg:

«A mai békekötésen beszélni nem szabad, de a legsúlyosabb vádlottnak és elmarasztaltnak hallgatni sem lehet. A kitűzött szép békecélok nem értek el a békekötés asztaláig. Vajon meddig ér és él a kívülhagyott súlyos erkölcsi alapelvek nélkül ez a békemű? Wilson önrendelkezési, a charták emberi jogának mellőzésével csak papír- és szájbéke születhetik... Sem az angol-amerikai sem a lenini-sztálini elveknek nem felel meg három és fél millió magyarnak más államhoz csatolása. Világ bírái, igazsággal, emberséggel, a féltelmetes nagy problémák mélyére hatoló

vizsgálattal hárítsátok el Közép-Európában és mindenütt az újabb világiszonyoknak békeművetekre rávetődő éjsötét árnyékát. Esengő kéréssel Mindszenty bíboros.»

Este a hercegprímás a Bazilikában tartott szentségimádási órát.

Mindeneknek Mindenható Teremtője!

— kezdte a bíboros a könyörgő imát. Aztán sirástól és zokogástól el-elcsukló, megalázott magyarok nevében így folytatta: «Amitől gyötrelmes napokon és vergődő éjszakákon tartottunk, retgettünk, hogy földi igazságban, emberi megértésben és emberi érzésben a mi reménykedésünk dőre és kába lesz: az ítélkező nemzetek határozatából országunkra, népünkre — épp ebben a kegyetlen pillanatban — az újabb országcsönkítés is elkövetkezett. Most írják alá Párizsban a magyar békét, a világbékemű legnagyobb parcellázását címerben, földben, lelkekben, házakban, temetőikben, iskolákban, templomokban — a Nagyasszony és Szent István ezeréves örökségében. Akik aláírták, élvezik a pillanat történelemszerűségét. Az aláírók a történelembe, a tollak a múzeumokba kerülnek. De mi tudjuk, hogy ezek a tollak gyémánttűknél sebezőbb vastollak, amelyek millió szívek táblájára írnak ...»

1920 június 4-én Trianonban mind a négy égtáj magyar földjét, magyar népét erőszakosan ki- és letépték a történelmi, néprajzi, földrajzi és gazdasági egységből. Eltörték az Isten legszebb kelyhét, elszedték bort, búzát, békeséget összefogó peremét. Elvették lakossága 63.5, földje 71.3 százalékát. Adtak helyette életképtelen, holteleven életet és nagy koldustarisznyát az új, árva maradék siralomvölgyben. És ez a második megcsönkítés sokkalta súlyosabb az elsőnél. Újabb területet vettek el. Nyomasztó, megroskaszto fizetéseket róttak ránk. Most még papíron sincsenek különleges kisebb-

ségi jogok az elhasított magyarok számára. Törvényen kívül állnak, mintha magyarnak lenni már magában is bűn és nem emberi lét volna.

Nézd, Uram, ezeréves történelmi tengerjárásunkban ez immár a negyedik hajótörés... Az ítélet módját nem ítéljük meg; önmagában hordja az ítéletét... Tudjuk, a Te isteni végzésed, hogy az emberi rendelkezések mulandók legyenek ...»

A párizsi békekötésből a legnagyobb kára a nemzetnek azáltal származott, hogy állami szuverenitásunkat nem nyerhettük vissza. Ezért ragaszkodott a Szovjetunió ún. «összekötő» magyarországi csapatokhoz. A képmutatás tobzódása volt ez a paragrafus a magyar békeszerződésben, hiszen erre csak azért volt szükségük, hogy bolsevizálhassák az országot.

Az évfordulón felteszi a megalázott magyar a kérdést: Lesz-e szabadulás, menekvés ebből a legnagyobb nemzeti katasztrófából? Az imahadjáratra való felhívásunk ezt emberi erővel alig tartja lehetségesnek. Mintha a bazilikai szentségimádási óra folytatását ajánlaná most 30 év után, hogy buzgón és engeszteléssel összekötve ismételjük a bíboros akkor mondott imáját: «Szakítsd el már, Uram, ennek a gyötrelmeknek fonálát. Múljk el ez a pohár milliók kezéből! Mária, Nagyasszonyunk, hajolj le mindenkor tapasztalt irgalmassággal életünk tergerének örvénye fölé és mutasd meg, hogy édesanyánk vagy!»

Talán mégis az isteni és emberi erők együtt hozzák majd a szabadulást. Talán a magyar szabadságharc, a prágai tavasz, a lengyel megmozdulások, a charta 77 és az orosz értelmiség szabadságmozgalma sem jelentéktelenek s mintha már is arra az isteni végzésre mutatnának, hogy «az emberi rendelkezések mulandók legyenek».

VECSEY JÓZSEF

Az apostoli hitvallás teológiai magyarázata «Kínzaték Poncius Pilátus alatt, meghala és eltemették»

Jézus kinszevedésekor teljesültek Izaiás prófétának a szenvedő Isten Szolgájára vonatkozó szavai: «Megvetett volt, utolsó az emberek között, a fájdalom embere, aki tudta, mi a szenvedés; olyan, aki elől iszonyattal el-takarjuk arcunkat, megvetett, akit bizony nem becsültek sokra. Bár a mi betegségeinket viselte, és a mi fájdalmaink nehezédtek rá, mégis (Istentől) megvertnek néztük, olyannak, akire lesújtott az Isten, és akit megalázott. Igen, a mi bűneinkért szúrták át, a mi gonoszságainkért törték össze; a mi békességünkért érte utol a büntetés, az

Jézu tudatosan vállalta a szenvedést

E jövendölés hitünk egyik legmélyebb misztériumába vezet bennünket. Jézus egészen tudatosan, Atyja iránti engedelmségből vállalja magára a szenvedést, hogy a világot megváltsa. Amikor Péter kardjával a főpap szolgájára sújt, Jézus visszatartja: Tedd vissza hüvelyébe kardodat! Ne ürítsem ki a kelyhet, amelyet az Atya adott nekem?» (Jn 18,11). Nos, e kelyhet valóban fenékgig kiürítette! Már az Olajfák hegyén mondotta: «Halálosan szomorú a lelkem» (Mt 26, 38). De a szenvedés paroxizmusa a kereszten éli át, amikor mindenkivel elhagyottan, még Atyjának érezhető vigasztalásától is megfosztva, felkiált: «Én Istenem, én Istenem, miért hagyta el engem?» (Mt 27, 46). Még ha tekintetbe is vesszük, hogy e szavakat mondva a 22. zsoltárt idézte, e felkiáltás szenvedése nagyságára utal. Aquinói Szt. Tamás a szentatyák egyöntetű hagyományát foglalja össze, amikor azt mondja, hogy Jézus mindenfajta szenvedést elviselt.

Ezt három szempontból világítja meg: az emberek részéről, akiktől szenvedett; azon javak vagy dolgok részéről, melyeket nélkülöznie kellett; testének tagjai, ill. érzékszervei szerint. Ha az első szempontot nézzük, Jézus mindenki részéről szenvedett: a pogányok részéről, akik felfeszítették, a zsidók részéről, akik kiszolgáltatták; férfiak és nők részéről, gondoljunk csak Péter tagadására és a szolgálóleányra, aki kérdezgetésével előidézte; vezetők és alattvalók részéről és a csöcseléktől; s szenvedett azoktól is, akik közel álltak hozzá: Judás elárulta, Péter megtagadta. A második szempont szerint is mindenben szenvedett: szenvedett barátai-ban, amikor elhagyták; szenvedett jó hírében, amikor rágalmazták; szenvedett a neki kijáró tiszteletben, amikor kinevették és megcsúfolták; szenvedett tulajdonában, amikor ruháitól megfosztották; szenvedett lelkében halálos szomorúsága és félelme miatt; szenvedett testében, amikor megostorozták és

ő sebei szereztek nekünk gyógyulást. Mi mindnyájan, mint a juhok, tévelyegtünk, ki-ki a maga útjára tért, és az Úr mégis az ő vállára rakta mindnyájunk gonoszságát. Megkínózták és ő alázattal elviselte, nem nyitotta ki a száját. Mint a juh, amelyet leölésre visznek, vagy mint a bárány elnémult nyírója előtt, ő sem nyitotta ki a száját... Majd ha véget ér lelkének gyötrelme, látni fogja a világosságot és meglegedés tölti el. Szünetével sokakat megigazultakká tesz szolgám, mivel gonoszságait magára vállalta» (Iz 53, 3-11).

megfeszítették. A harmadik szempont szerint nézve is egyetemes volt a szenvedése: szenvedett fejében, amikor tövissel megkoronázták; kezében és lábában, amikor keresztre szögezték; arcában, amikor verték és köpdösték; egész testében, amikor megostorozták. S az összes érzékszerveiben is szenvedett: tapintó érzékei elszennvedtek az ostromozást és keresztre való szögezést; ízlelő érzékszervével epét és ecetet kellett kóstolnia; szagló érzékét a kivégzés helyét jellemző bűz isértette; füleivel hallotta a káromlók és gúnyolódók kiáltásait; szemével látta, hogy ott áll az anyja és szeretett tanítványa» (Sum. Theol. III. q. 46, a.5). Talán kissé furcsáljuk, Jézus szenvedéseinek ezt a szisztémátikus feltárását, melyben a középkor annyira kedvét lelte, azonban e felsorolás mégiscsak jobban tudatosíthatja bennünk Jézus szenvedéseinek az egyetemességét. Krisztus valóban a fájdalom embere volt!

Jézus szenvedésének misztériuma

Valljuk meg azonban, hogy csak nehezen tudjuk felfogni, miért kellett Jézusnak ily mérhetetlen módon szenvednie. Még ha igaz is, hogy nem önmagáért, hanem a mi bűneinkért szenvedett, s hogy szenvedése vállalásában Atyjának engedelmeskedett (Ap. Csel. 2, 23), mégis felvetődik bennünk a kérdés: kellett ez a mérhetetlen szenvedés? Isten másképpen nem bocsáthatott volna meg nekünk? Nem volt kegyetlen tőle, hogy ártatlan fiát így a szenvedés tengerébe merítse? Aggasztó kérdések! Másrészt azonban be kell látnunk, hogy nincs jogunkban Istentől bármit is számon kérni. Ő a mi Urunk, Ő számonkérhet bennünket, nem mi Őt. «Ember, ki vagy te, hogy vitába szállsz Istennel» — kérdezi joggal Szt. Pál (Róm 9, 20). Sőt még arról sem lehet szó, hogy Istennek üdvünkre vonatkozó terveit maradéktalanul megérthessük: «Fel tudod tán fogni Istennek mélységét, mindenható Urad tökéletességét?»

— olvassuk Jób könyvében. «Magasabb az égnél — mit tész ennek láttán? Alvilágnál mélyebb — és a te tudásod? Hogyha hosszát méred, a földnél is hosszabb, szélessége nagyobb, mint az óceáné. Hogyha útnak indul, ki szól neki: 'Állj meg!'? — ha valamit elkezd, ki mondja: 'Hagyd abba!'?» (Jób 11, 7-10).

K i m e r i t ő e n nem tudjuk megérteni Isten szándékait, alázatosan meg kell elégednünk azzal, amit a kinyilatkoztatás révén megismertünk. Nos a Szentírás tanítása szerint azt kell mondanunk, hogy Isten nem kényszerűségből, hanem szabad elhatározásából küldte Fiát a világba és szánta halálra. Az is bizonyos, hogy minden további nélkül megbocsáthatott volna az emberiségnek, anélkül, hogy tőle elégtételt követelt volna. Egyszerűen visszafogadhatott volna bennünket szeretetéből, kegyelemmel elhalmozhatott volna és örök életet ajándékozhatott volna nekünk. De nem így akarta. Isten szeretete, mellyel bennünket az örök életre meghívott, oly végtelen, az emberiségnek a bűne, mellyel Isten szeretetét elutasította és inkább teremtett javak és értékek keresésére indult, oly mérhetetlen, hogy Isten jobbnak találta, hogy elégtételt kérjen tőlünk. Saját erőnkől erre sohasem lettünk volna képesek. Viszont Isten aligha kívánta volna ezt az elégtételt, ha örök bölcsességében nem talált volna módot arra, hogy igazságossága elégtételt nyerhesen anélkül, hogy jósága csorbát szenvedjen.

Hogy valóban rádöbbenés bennünket a bűn nagyságára és végtelen szeretetének újabb tanújelét adja, elküldte egyszülött Fiát a világra, hogy emberségében szenvedhessen és istenségével végtelen értékkel gazdagíthassa szenvedését. Mert Jézus szenvedésének, bár csak emberségében szenvedett, végtelen értéke van, hisz egy Istenfiának a szenvedése. Egy közülünk tehát, a megtestesült Istenfia kiengesztelte számunkra az Atyát, bűneinkért eleget tett, az örök élet kapuját ismét megnyitotta nekünk s minden kegyelmet kiérdemelt számunkra. Ha Jézuban hiszünk, a bűn átkától már nem kell félnünk, ha őt követjük, az örök hazába vezet utunk. Örömtől repeső szívvel mondja Szt. Pál: «Ha Isten velünk, ki ellenünk? Aki saját Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért áldozatul adta, hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent? Ki emel vádat Isten választottai ellen? Isten, aki a megigazulást adta? Ki ítél el? Krisztus Jézus, aki meghalt, sőt fel is támadt, és az Isten jobbán közbenjár értünk? Ki szakíthat el bennünket Krisztus szeretetétől?

Menekülés

Jézus tanítása világosan megjelöli az ember helyét a teremtett világban, hogy t. i. zarándokság a sorsa és megmondja a célját is a földi vándorútnak. Aki e tanítás fényénél nézi életét s mindazt, ami ezt betölti, az nem veszíti el lelki egyensúlyát sem az öröm, sem a megpróbáltatás napjaiban. Az istenhít ugyanis nemcsak fény, de egyben erőforrás is, amely megoltalmazza az embert egy-egy, az egész életére kiható végzetes lépéstől. Akinek nincs, vagy legalább is nem él az istenhite, az kétségtelenül könnyen él, mert nem kell, hogy legyenek gátlásai, hogy hol és milyen eszközökkel keresse a szerencsét és boldogságot. De az is tény, hogy a «kék madár» ritka ajándéka az életnek és főleg nem maradandó ajándéka s ha egyszer elrepül, nyomában sokszor csak romhalmaz és szürke pernye marad. Sajnos, nem egyszer az egész életből.

Az otthoni rendszernek nagyon is sok fejtörést okoz, hogy hazánk az öngyilkosság terén, világviszonylatban is, messze az első helyen áll. Minden évben kb. 3.500 hazánkfia dobja el magát az életet. Ebből 500 olyan 25 év alatti fiatal, akinek végeredményben még fogalma sincs róla, hogy mi az élet! Mi itt csak megkésve kapjuk a gyász-hireket és azt is elkendőzve, mert az otthoni hírközlő szervek rejtett fogalmazásban és óvatosan (elhallgatva a halál körülményeit) közlik sokszor nagyon is ismert és tehetséges írók, művészek, politikusok önkéntes távozását az életből. Neveket nem akarunk itt most felsorolni. Helyette hadd mondjuk

meg az öngyilkosságok okait: gyógyíthatatlan betegség, rossz családi viszonyok, ideg- és elmebaj, iszákosság, kis százalékánál szerelmi csalódás és rossz anyagi helyzet. Ez utóbbi azonban csak az esetek egy százalékánál.

Előttünk áll azonban egy másik statisztika is: Németországban az öngyilkosságok száma a háború óta éppen megkétszereződött s évente ma már majdnem eléri a 15 ezret, a közlekedési balesetek áldozatainak számát. 1976 első felében például 7642 halottja volt a közlekedésnek, az öngyilkosoké pedig 7138.

Ez a szám is megdöbbentő, — különösen ha meggondoljuk, hogy a fiatalok öngyilkosok száma az utóbbi tíz év alatt éppen megháromszorozódott. Dr. Balthasar Gareis, fuldai professzor az öngyilkosságok rohamos emelkedésének okát «a jóléti társadalom lelki lerongyolódásában, lezüllesztésében» látja. A háború és az azt követő nyomorúságos években aránylag kevesen követtek el öngyilkosságot Németországban. De a materiális vágyak beteljesülését nyomon követte a vallási és erkölcsi elszegényedés. Az emberek csak a földi javakat, a jobb és kényelmesebb életet, a karriert tartják szemük előtt, ami előbb-utóbb kiöli és elfoglalja az istenhít helyét a lélekben, — anélkül, hogy igazában helyettesíteni, illetve pótolni tudná. Gareis professzor további okként sorolja fel a válás megkönnyítését s ezzel a család felbomlását, a fogamzásgátlás propagálását, meg a magzatelhajtás törvényesítését s ezzel együtt a szabad szerelem és a

szexuális szabadosság szalonképessé tételét s végül az euthanázia jelszava alatt az egyén jogának hangoztatását a szabadon választott halálnemhez. A lelki lezüllesztés e «mozgólépcsője» feltartóztatathatatlanul vezet a Semmibe, az élet üressé és értelmetlenné válásához.

Az otthoni rendszer tüzzel-vassal irtogatja az istenhítet a lelkekben, különösen az ifjúság lelkében. A szülők egykedvűen nézik ezt a rombolást, mert így kényelmesebb s azzal védekeznek, egyrészt nem akarják, hogy gyermekeik «kétlakiak» legyenek, másrészt az iskolában, meg az életben is csak azok érvényesülhetnek, akik nem hívők. Azt viszont nem látják, hogy a jólét és karrier érdekében éppen attól fosztják meg őket, ami az élet tartó oszlopa. Istenhitre épült élet — és világszemlélet nélkül minden siker, karrier és jólét csak kártyavár: összedül az első megrázkódtatásra, nem bír el válságokat, mert nincs alapja az egész építménynek.

Ez van a szomorú statisztikai adatok hátterében. A növekvő anyagi jóléttel együtt arányosan nő az öngyilkosságok száma, hazánkban is, a «gazdasági csoda» országában is. Ez viszont csak Jézus szavait igazolja: «Nemcsak kenyérrel él az ember...!» Vagyis a földi materiából gyúrt emberben vannak olyan vágyak, olyan igények, amelyeket semmiféle evilági kincs, siker, vagy gyönyörűség sem képes tartósan kielégíteni. Sőt, az életben a legnagyobb csalódás éppen részükről éri az embert: sorscsapások, katasztrófák, betegség és halál ellen nemcsak, hogy nem tudják megvédeni, de éppen a szükségben hagyják rútot cserben. S ha valakinek nincs hite, akkor ilyen esetekben nem marad reménye sem. Ugyan miben is reménykedhetnének? — Egyetlen út és megoldás marad csak hátra: elmenekülni előlük, menekülni az élettől.

Innét van, hogy ahogyan templomaink mind üresebbek lesznek, s ahogyan fogynak a hívő, imádkozó és Istenben bízó emberek, úgy szaporodnak az öngyilkosok. Az életből való menekülés ugyanis a hit hiányának és a végső reménytelenségnek a jele. Egy igazán hívő ember ép elmével sohasem dobja el magát az életet. Akárhogy sújtja is a sors, akármekkora veszteség is éri, valami mindig megmarad neki: az Isten és ezzel a jó reménység. Beteljesül rajta az Úr szava: «Mindaz, aki hallgatja tanításomat és tettekre váltja, hasonlít a bölcs emberhez, aki házat sziklára építette. Szakadt a zápor, ömlött az ár, süvöltött a szél és rázúdult a házra, de az nem dőlt össze, mert sziklára alapozták» (Mt 7, 24-25). Az istenhít az emberi élet egyetlen méltó alapja. Az istenhít az élet folyamán mindig megtermi a maga gyümölcsseit.

A hitetlenség is.

(Folytatjuk)

MEGYESI ANDRÁS

Nyomor vagy szükség? Uldöztetés vagy éhínség, ruhátlanság, életveszély vagy kard? De mindezeket diadalmaskodunk őáltala, aki szeret minket. Biztos vagyok ugyanis benne, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmasságok, sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakíthat bennünket Isten szeretetétől, amely Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van» (Rom 8, 31-39).

Azt mondhatnánk, hogy itt három mérhetetlenségről van szó. Isten szeretetének a végtelen örvényéről, a bűn végtelen örvényéről és Jézus áldozatának végtelenségéről. Ha Istent hozánk való viszonyulásában akarjuk jellemezni, a szeretete által kell tennünk. «Az Isten szeretet» — mondja Szent János (1Jn 4, 16). «Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen» (Jn 3,16). S a bűnnek is végtelen örvénylése van, mert nem egyéb mint a léleknek Istentől való elszakadása, s aki Istentől elszakad, önön erejéből hozzá vissza nem

térhet, menthetetlenül saját semmiségének szédítő örvénylésébe jut. Végül a harmadik végtelenség, Jézus Krisztusnak irántunk való szeretete s szenvedésének mérhetetlensége. Maga mondta: «Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért» (Jn 15,13). «Az örvény maga után vonja az örvényt» olvassuk az egyik zsoltárban (Zsolt 42, 8). E szavakat képletesen értelmezve, azt mondhatjuk, hogy Isten végtelen szeretetének örvénye maga után vonta Krisztus szeretetének örvényét, hogy a bűneink által keletkezett örvénylést megszüntesse, és az embert Istenhez, a szeretet boldogító örvényébe visszavezesse. Istennek útjai valóban titokzatosak, emberi értelemmel nem érthetjük meg őket, de mélységes hálával kell tudomásul venni üdvösségünkre vonatkozó akaratát, mert «amikor elhatalmasodott a bűn, túlaradt a kegyelem, hogy amint halált hozóan uralkodott a bűn, úgy uralkodjék az örök életre szóló megigazulással a kegyelem is, Urunk, Jézus Krisztus által» (Róm 5, 20-21).

PROF. P. MEHRLE TAMÁS OP

Lékai érsek-prímás egy esztendeje

Mindszenty elítélésének 27-ik évfordulóján tette közzé a Vatikán és Budapest Dr. Lékai László címzetes püspöknek esztergomi érsekké és az ország primássá történt kinevezését. Sokan azt várták, hogy az egyházi életben az új hierarchia észrevehető javulást és fejlődést hoz.

Lékai érsek kinevezése körül egyházi részen minden lehető megtettek, hogy a budapesti rendszert józanabb egyházpolitika kidolgozására késztesék. Dr. Lékai László 1976 február 15-én az ország kommunista sajtójában és kinyomatott nyilatkozatában kejeleltette: kinevezésével «helyreállt a magyar katolikus egyház teljes hierarchiája». Az új primás azt is hangoztatta, hogy kinevezését inkább «küldetésnek», mint «szereplés»-nek tekinti. A második világháború után a rendszer által szervezett és végrehajtott súlyos egyházüldözést a mérhetetlen emberi és erkölcsi áldozattal együttvéve, Lékai szerényen «drámai feszültség» megjelöléssel illette és megnyugtatónak mondta az utóbbi években tapasztalt «kibontakozást». A «realitások talaján» áll — mondotta és a fejlődést nem próbálja meg visszafordítani, mert «a valóság az, hogy szocialista társadalomban együtt élünk hívők és nem hívők. Itt akarunk boldogulni mindnyájan, és ezt az emberhez méltó életet, jólétet még magasabbra törekszünk fejleszteni a saját fizikai és szellemi munkánkkal... Mi hívő katolikusok tiszteletben kívánjuk tartani mások világnézeti meggyőződés-

Mit mondott ezelőtt egy évvel Lékai primás a problémákról?

Szerény hangon, alázatosan kifejezte: «Vannak ugyan még megoldatlan kérdéseink, de ezeknek fokozatos és nyugodt légkörben történő tisztázására egyre több a reményünk annak a kölcsönös megértésnek és jóviszonynak alapján, amely ma az egyház és állam kapcsolatait jellemzi. Itt van például a templomi hitoktatás kérdése, amiről legutóbb megállapodás jött létre a katolikus egyház és az állam között, és amit sokan sok nézőpontból vitatnak... Magam sem állítom, hogy a mostani rendezés minden nehézséget és félreértést kizár.»

Azt is kifejezésre juttatta az új esztergomi érsek-prímás, hogy a világi híveket szeretné jobban bekapcsolni az egyházi életbe. Az állam a nyilatkozat egyetlen szavát, kifejezését sem kifogásolta. A kommunista sajtó sem fűzött hozzá megjegyzést.

A rendszer iránti kellemes gesztusnak számhatta a Vatikán azt az intézkedést, hogy Lékai érsek-prímásnak VI. Pál pápa március 29-én, Mindszenty bíboros születésnapján nyújtotta át a

sét. De tőlük is azt várjuk, hogy tartsák tiszteletben a miénket.»

Ennél több elismerést nem is adhatt volna Lékai primás a rendszernek. Hiszen maga is jól tudta, hogy erősen eltúlozza a reális helyzet adottságait. Mert ha valaki a mindennapi tapasztalatokon méri le a történeteket, az 1945 utáni évtizedek egyházüldözése nem csupán «drámai feszültség» volt, hanem a gyűlölettel fűtött rendszer embertelen tobzódása az Egyház, a papok és hívek, illetve a szerzetesek ellen. Kivégzések, meghurcolások, börtönbüntetések, internálások, elhurcolások, az egyházi iskolák és intézmények elkobzása jellemezte ezt a korszakot. A Lékai primás által «kibontakozásnak» nevezett következő szakasz pedig lényegében nem más, mint az egyházüldözés más módszerekkel való folytatása. A sebek begyógyulásáról beszélni is erős túlzás. Sem a hívők, sem az egyházi intézmények sebei nem gyógyultak be. Az Egyháznak értékes részét képezik a szerzetesrendek és a felebaráti szeretet otthonai. Ezek közül mindössze 8 iskolát adott vissza a «kibontakozás». Hol marad a több ezer katolikus intézet, apostoli mozgalmak és így tovább. A sebek tehát nem gyógyultak be. Később, az év folyamán kiderült: kár volt ilyen engedményeket tenni merő diplomáciából a hazai rendszernek. Mert amiként a hazai szocializmus mindaddig nem hozott «emberhez méltó életet», úgy az sem igaz, hogy a keresztények szabadon gyakorolhatják, élhetik hitüket.

Róma iránti hűség jelét, a fehér gyapjából szőtt és fekete kereszttel díszített csukott stólat, a pálliumot. A Pápa ebből az alkalomból aláhúzta, hogy Lékai kinevezésével lezárult a magyar egyház történelmének egy szakasza. A Szentatya megemlékezett Szent István királyról, a magyar egyház évszázados munkájáról és hangsúlyozta: ez a korszak lezárult. Új korszak következik. Mint Atya és Jóbarát azt ajánlja a magyar híveknek, hogy ebben az új korszakban is őrizzék meg erkölcsi értékeiket. Budapestnek tetszett a Pápa beszéde. Hiszen Miklós Imre, az Állami Egyházügyi Hivatal vezetője is azt hangoztatta Lékai bíboros beiktatása alkalmával, hogy lezárult a magyar egyháztörténelem egy korszaka és most új korszak következik. A magyar egyház megtalálta helyét a szocializmusban.

De a remélt fejlődés elmaradt. Mert, ami a kezdeti ünneplések után következett, nem volt egyéb, mint az elhangzott egyházi nyilatkozatok, kifejezett óhajok néha durva, máskor ke-

vésbé durva visszautasítása. De beszéljenek a tények: Lékai kifejezte óhaját, hogy becsüljük meg egymás világnézetét. A rendszer Hazafias Népfront nevű társadalmi szervezetének főtitkára, Dr. Sarlós István, augusztus utolsó negyedében kijelentette és megismételte: «Magyarországon minden rendű és rangú iskolában a materializmus szellemében kell nevelni a gyerekeket. Abban a szellemben neveljük az iskolában a vallásos állampolgárok gyermekeit is.» A szülők tiltakozására Sarlós megismételte kijelentését. De Lékai bíborosnak nem adtak módot a tiltakozásra. Tőle elvárták, hogy az állam iránti lojalitás jegyében ne vegye pártfogásba a szülők megsértett jogait. És ezen túlmenően, jelenjen meg néhány nap múlva a Népfront VI. kongresszusán és ott csak a rendszerrel való együttműködésről beszéljen. Ami meg is történt.

Hasonló eljárás folyik a templomi hitoktatás felszámolása ügyében. A templomi hittanra beültetett állami ellenőr megbízatásával visszaélve a hittanra járó gyerekeket és szüleiket addig zaklatja fenyegetéseivel, míg le nem mondanak a hittanóráról. És az új hierarchiától a rendszer a lojalitás jegyében elvárja, hogy a jogtalan eljárást a hívek előtt elhallgassa.

A szalinizmus újra éléd

Az iskolai és templomi hitoktatásról terrorral távoltartott fiatalok és társaik hogyan gondoskodjanak hitük megismeréséről, ápolásáról, katolikus, keresztény kultúrájuk fejlesztéséről? Az állam által megszabott szűk keretek semmi lehetőséget sem biztosítanak számukra. Arra kényszerülnek, hogy maguk keressék meg a módját annak, hogy az alkotmányban biztosított vallásszabadság jogával éljenek. A rendszer viszont, amelynek sikerült a Vatikánnal folyó évtizedes tárgyalásokon jelöltjeit az egyházmegyéek nagyobb részének élére állítani, a lojalitás hangoztatásával újabb megaláztatásnak tette ki az új hierarchiát, a Püspöki Kart.

A december közepén megtartott püspökkari értekezlet után nyilatkozatot adott ki a primás, amelyben állást foglalt a coetus minores, az ún. bázis közösségek tevékenysége ellen. Püspöki hatalmával igyekszik megfékezni azokat, akik a II. Vatikáni Zsinat szellemében törődnek hitükkel. Aminek minden főpásztor örülhetne, az ellen figyelmeztetnek, óvnak, az elszektásodás «veszélyét» emlegetve.

Holott a bíboros fentemlített februári nyilatkozatában kijelentette: «Egészséges jelenségnek tartom, hogy a magyar egyház összességében sem a túlzó

konzervatívak, sem a túlzó progresszívek oldalára nem hajlik el, hanem a zsinat józan szellemében járja a megújulás útját». Rá hét hónapra következett az ún. bázis közösségek tevékenységének elvetése.

*

A békepapok alig várták, hogy a püspökkari nyilatkozat megjelenjék. A békepapi mozgalom főtitkárhelyettese, Dr. Weisz Ferenc a Katolikus Szó januári első számában a sztalinista egyházpolitika jól ismert hangján figyelmeztet és fenyeget: «Nem szabad engednünk, hogy egyetlen paptestvérünk is visszahúzódó kolonc legyen a katolikus papi békemunkában. Fogjuk meg a fiatalabb paptestvérek és lassabban haladók kezét is. A külön utakon járókra sok veszély leselkedik.» A Vigilia c. katolikus hazai havi folyóirat januári számában Nyiri Tamás, a budapesti Katolikus Akadémia professzora ezt írja: «Az Evangélium ellen vétenek azok, akik csak az elíttel törődnek az Egyházban, vagy az Egyház törvényes keretein kívül vélik megvalósíthatónak papi hivatásukat... meg kell érteniük, hogy az Egyháznak ugyanúgy meg kell hajolnia a történelem törvénye előtt, mint minden élő intézménynek.»

*

Ide süllyesztette a rendszer az új hierarchiát és munkatársait, akik valamikor azt hitték, hogy menteniük kell, ami menthető. Menteni semmit sem mentettek meg, de maguk egyre jobban belegabalyodnak az Egyház életére törő rendszer hálójába. Mi lesz a püspökkari figyelmeztetés folytatása, illetve a békepapok és társaik folyamatban lévő hadjáratainak a következménye? Az üldözés kiéleződése? Letartóztatás? Elhurcolás? Meghurcolás? Az erőszak elíteltjeinek püspökkari megtagadása, mint a hatvanas évek elején?

1961 február 5-ről 6-ra virradó éjszaka az ÁVO országszerte 850 helyen tartott házkutatást. Mintegy 130 személyt: papot és világit hurcolt el. Áprilisban a püspöki kar, élén Hamvas Endre elnökkel a rendszer parancsára nyilatkozatot adott ki, amelyben elkönyölte magát a letartóztatottaktól és elítélte munkájukat, mert hittanra tanították a hozzájuk forduló fiatalokat. Szeptember 9-én pedig Bimbó István bíró azzal nyitotta meg a tárgyalást, hogy felolvasta a püspöki kar elítélő nyilatkozatát és kijelentette: a bíróságnak ezek után nem marad más tennivalója, mint a főpásztorok ítéletét végrehajtani. Így gondolja Budapestet szolgálni az új hierarchiából kikényszerített közreműködéssel a jó viszony és haladás ügyét?

FÁBIÁN KÁROLY

Msgr. Carlo Bayer

1915 — 1977

Január 16-án halt meg hirtelen Rómában, szívinfarktust követveztében Msgr. Carlo Bayer, a világszerte ismert Caritas-vezető. Nyugodtan mondhatjuk, hogy halálát a világ minden táján meggyászolják, mert 26 évi Caritas-tevékenysége alatt a világ majdnem minden nemzetével kapcsolatba jutott. Hozánk, magyarokhoz hasonlóan ő is menekült volt, és talán ezért értette meg a mindentől elszakadt magyarokat is jobban, mint más jótékonyági szervezetnek a vezetője. Sziléziából származott, a Germanicum-Hungaricumban nevelkedett több magyarral együtt, akikkel mindig jó barátságban maradt.

A háború alatt már mint felszentelt pap katona és tolmács az olaszországi német hadseregben és főleg a visszavonulás idején sok olasz egyházi intézményt mentett meg a kifosztástól. Később a Msgr. Montini által kezdeményezett Hadifoglykutató-irodában dolgozott a Vatikánban. Az 1950-es szentévből német zarándokirodát alapított Rómában és így jónéhány római zárda, amelyekbe zarándokokat irányított, neki köszönheti anyagi újjáépítését. Ugyanekkor hozták létre az európai országok Caritasának a vezetői az Internacionális Karitaskonferencia csúciszervezetet. Ebből fejlődött ki a Caritas Internationalis.

Msgr. Carlo Bayert kérték fel a csúciszervezet főtitkárának. Kiváló képzettsége, kitartó munkássága, kezdeményező ereje és főként nyelvismerete erre a hivatalra alkalmassá tették. Két évtized alatt megszervezte és felvirágoztatta az intézményt, amelynek végül majdnem annyi tagja volt mint az Egyesült Nemzeteknek. A gazdag országok adakoztak, a szegény nemzetek kapták a segélyeket. A közvetítő Msgr. Bayer irodája volt, a Via Conciliazione 15 sz. alatt. Egy ideig a magyar külföldi Actio Catholica volt a szervezet bölcsője. Ott kezdte meg működését, s csak azután nézett alkalmasabb helyiség után. Később átköltözött a Piazza S.Callisto-ra, ahol minden kontinens egy-egy képviselőt kapott.

A Caritas Internationalis mindenhol megjelent, ahol katasztrófa, háború, éhínség, árvíz pusztított vagy nagy volt a szegénység. Msgr. Bayer többször betakarta Észak- és Délamerikát, Afrikát, Európa országaiban pedig szinte állandóan úton volt. Útjai és működése nyomán intézmények keltek életre, nyomorba jutott, elemi csapásoktól sújtott emberek érezték az Egyház segítő kezét. Irodájában egymásnak adták a kilincset a segítők és segélykérők: biborosok, püspökök, egyháziak és világiak, főleg a fejlődő országokból. De kezdeményező ereje nem állt meg az adományok kiosztásánál. Egyik alapítója

volt a katolikus BILDPOST újságnak, amely gyűjtéseivel sok jót tett az évek folyamán. Szegény délolasz vendégmunkásoknak is ő szerzett munkaalkalmat, mikor a Volkswagen embereivel végigjárta a szegény délolasz vidékeket s Németországba juttatta a munkanélkülieket. Pedagógiai tanfolyamokat támogatott Salzburgban, védőnő-iskolát szervezett Rómában a missziós területek részére. Szinte nem volt terület, amelyen a segélyezési lehetőség ne érdekelt volna.

A magyar forradalom elnyomása után pár nap alatt megszervezte a bécsi Delegációt, amely 1957 első hónapjaiban már 220 vagon szeretetadományt juttatott az inségeseknek. Paulai atya vezetésével a delegáció rengeteg segítséget juttatott Magyarországra. Tízezrekre menő kérést talált ott meghallgatásra.

A bialfai függetlenségi harcok idején sok segítséget nyújtott az éhező lakosságnak. Mivel a vesztes fél volt főleg az éhező, a nyertesek megvádolták a Caritas Internationalist fegyverek szállításával is. A bonyodalmak következtében Msgr. Bayer lemondott főtitkári hivataláról, amit 20 éven át annyi sikerrel töltött be. Elhagyta Rómát és a német és osztrák püspöki kar által Bécsben felállított Europäisches Hilfswerk megszervezését és vezetését vette át. Utolsó éveit a szervezet céljának megfelelően a keleteurópai országok katolikusainak segélyezésére szentelte. Rengeteget utazott, ismételtén bejárta a vasfüggöny mögötti országokat, templomok, intézmények, egyének élvezték segítségét. Többször járt Magyarországon is. Egyébként is szerette a magyarokat, több magyar barátja és munkatársa volt.

Fáradhatatlan munkássága, gyors tempója, az állandó újrakezdés, és a kezdeti küzdelmek, a sok utazás végül is hirtelen halálához vezettek, még mielőtt 62-ik évét betöltötte volna. Most ott nyugszik a Szent Péter bazilika árnyékában, a Campo Santo Teutonico egyik kriptájában. A Collegio Teutonico-t még az ő irányítása alatt építették újjá és ő építtette az árkádok alatt a kripták sorozatát is, amelyek közül egyik most őt is befogadta. Itt nyugszik most ez a fáradhatatlan pap, hontalan, küzdelmes, munkás és sokszor meg-nem-értett Caritas főtitkár. De jótettei követik az örökkévalóságba, hogy Istentől elvegyék megérdemelt jutalmukat.

Mi magyarok különös buzgósággal imádkozzunk érte. Msgr. Bayernak sokat köszönhetünk, évtizedekig barátunk és jótévőnk volt.

M. Géraldine

Miért szükséges a magyar imakeresztes-hadjárat?

Történelmi áttekintés

A történelem sok példával bizonyítja mind a múltban, mind a jelenben, hogy az igazi, bűnbánó szívből jövő imát az Isten meghallgatja úgy az egyesek, mint a nemzetek életében.



Már Joel próféta így intette a zsidókat: «Azt modja az Úr: Térjete meg hozzám teljes szívetekből... térjete a ti Uratokhoz, Istenetekhez, mert Ő kegyes és irgalmas, béketűrő és nagyirgalmasságú... és nem adlak titeket többé gyalázatra a pogányok közé...» (2, 12-20). — Jónás próféta azt mondta a niniveieknek: «Még 40 nap és vége Ninivének!» — És Ninive lakói hittek Istennek. Böjtöt hirdettek, nagyok és kicsinyek egyaránt zsákruhát öltöttek. Maga a király is leszállt trónjáról, levette palástját és zsákruhába öltözve hamuba ült... «Amikor Isten látta, hogy letérnek gonosz útjaikról», meggyelmezett nekik. (3, 4-10)



Magyarország Árpádházi Szent Margit imájának és vezeklésének köszönheti, hogy az 1241-42-iki tatárpusztítás romjaiból újra felépült. Pedig a külföldön már az a hír terjengett, hogy a tatárok teljesen elpusztították az országot. IV. Béla és neje, Laskaris Mária, ekkor születendő gyermeküket, a későbbi Szent Margitot, Istennek ajánlották váltságul az ország megszabadulásáért. S Isten meghallgatta kérésüket. Margit, teljes tudatában hivatásának, szigorú vezeklő és önmegtartó életet élt mint apáca a domonkos-nővérek zárdájában a mai Margit szigeten, hogy a haza felvirágozzék s békességben fejlődjék. Mikor hírt hall az atya és testvére közötti háborúról és annak pusztításairól, még inkább vezekel és imádkozik. «Mindezeket hallván az szent szűz — olvassuk a legendában — sír vala nagy bőséggel és az ő testét sanyargatja vala böjtökkel. És felöltözék ő ciliciumban (kínzó öv), úgy siratván mindeneknek az ő álnokságukat, kiket az-időben az Istennek tesznek vala. És siratja az megnyomorultaknak az ő nagy háborúságokat.» Ez engesztelő élet érdemeiért szinte csodával határos módon újra felvirágozott az ország s Magyarország egy-két évtized múlva már nagyhatalmi szerepet tölt be.

Az újkor története szintén nagyszerű példákkal szolgál az ima és engesztelés hatásának bizonyosságául a népek életében.



A sedáni vereség után (1870) a bűnbánó Franciaország Párizsban a Vérta-

núk hegyén (Mont Martre) templomot emelt Jézus Szentséges Szívének e felirással: «Sacratissimo Cordi Jesu Gallia paenitens et devota». Itt engeszteltek a francia katolikusok, vidékről is bejőve, Franciaország boldogabb jövőjéért.

Amikor Adenauer német kancellár 1955-ben Moszkvában tárgyalt a szovjet-orosz vezetőkkel, az országaik közötti viszonyt megjavítandó, ugyanazon időben 20-25 német férfi zarándokolt el Svájcba Bruder Klaus sírjához (Sachseln-be) imádkozni és díszörséget állni, hogy a tárgyalások sikerrel járjanak. S mi lett az eredmény? Többek között az, hogy 10.000 német fogoly térhetett vissza hazájába az orosz fogságból.



Talán sokak előtt kevésbé ismert Bruder Klaus védő szerepe 1940-ben. A német hadsereg 1940 májusában felvonult a svájci határra és minden percben attól lehetett tartani, hogy a náci haderő bevonul a kis Svájcba. Akkor: 1940 május 13-án éjjel egy kéz jelent meg az égen Basel közelében Waldenburgertal-ban sok helyi lakos szeme láttára. A jelenés azon a helyen történt, ahol Bruder Klaus valamikor élete legnagyobb áldozatát hozta meg, hogy t.i. 10 gyermekes családjától felesége beleegyezésével megvála, remete életre adja magát. A májusi napok nagy szorongatottságában az akkori Bruder-Klaus káplán, Werner Durrer, a számára elérhető összes gyermekotthonokat mozgósította imahadjáratra, hogy az ártatlan gyermeki lelkek 9 napos ájtatossággal a nagy vezeklő és a haza egykori megmentőjének közbenjárására Istentől kiengeszteljék Svájc kimaradását a második világháborúból. S a csoda megtörtént: A Hitler-csapatokat eldirigálták a svájci határról.



Ugyancsak a csodával határos módon menekült meg Portugália a második világháború alatt a Hitler-csapatok megszállásától. 1940 dec. 31-én azt írta Hitler Mussolininak: «Minden előkészületet megtettünk, hogy 1941 jan. 10-én a spanyol határt átlépjük és február közepén Gibraltárt elérjük...» A tervben benne volt Portugália kikötőinek birtokba vétele is. A megfelelő csapat-egységek (8 hadosztály katonaság, 2000 repülőgép és egy páncélos hadosztály) vezérei, akiknek a hadi művelet végére kellett volna hajtani, már ki is voltak jelölve. A veszély oly nagy volt, hogy előkészületek történtek arra nézve, hogy a portugál kormány az Azori szigetekre teszi át székhelyét. A megszállás mégis elmaradt, mert a portugál

püspökök még 1931 május 13-án Szűz Mária Szepölőtelen Szívének ajánlották fel országukat s Lucia nővér szerint Portugália a Szent Szűz oltalma alatt állott. Erre utalnak XII. Pius szavai 1946 máj. 13-án tartott rádió-beszédében, melyet Portugália népéhez intézett a jelenés kápolnájában elhelyezett Mária-szobor megkoronázása alkalmából: «Nemde Mária királysága az, melyet tapasztaltatok? ... A háború, mely rettenetesebb volt, mint valaha, elborította a világot; 4 hosszú éven át határaitok közelében folyt, de nem hatolt be hozzátok, hála a mi Asszonyunknak, aki nem engedte, hogy a háború benneteket érintsen...»



Meg kell említenünk még Ausztria esetét, ill. megszabadulását 1955-ben a szovjet-orosz megszállás alól, ami szintén az imakeresztes-hadjárat eredményének tekintendő. Molotov orosz külügyminiszter azt mondta 1954 karácsonya előtt Figl osztrák külügyminiszternek, hogy ne számítson országa felszabadulására, mivel az oroszok onnan, ahol egyszer a lábukat megvetették, többé nem mennek ki. Erre Raab kancellár sürgetésére az osztrákok még inkább fokozták az ég ostromát az imakeresztes hadjárat keretében — maga a kancellár és külügyminiszter is nem egyszer együtt imádkozta a néppel a rózsafüzért — s Ausztria félév múlva szabad lett.

Egy millió magyar kell imádkozza naponta a rózsafüzért!

Tanuljunk a történelemből és hasunk oda, hogy Mindszenty bíboros kívánsága megvalósuljon: hogy legalább egy millió magyar imádkozza naponta a szent rózsafüzért Árpádházi Szent Margit áhítatával, vagy a második nagy engesztelő, a 600 év előtt Svájcban (a Töss-i kolostorban Winterthur mellett) élt Árpádházi B. Erzsébet, III. Endre leánya buzgalmával! Micsoda egeket ostromló és nyitogató szent folyam lenne ez, melynek nyomán megtisztulna a föld színe, s újra éledne, új erőre kapna a sokat szenvedett és szenvedő magyar nép!

«A magyarság legyen az imádság nemzete!» — így buzdította Mindszenty József esztergomi székfoglalója alkalmával a szovjet-orosz megszállás alá került nemzetet, mert «a hit és ima ereje veretlen!»

«Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők!» — mondja a zsoltáros (126. zs.). — Hiába van tele a világ magyar művészekkel, tudósokkal, írókkal és egyéb szellemi kiválóságokkal, hogy szinte visszhangzik tőlük az öt kontinens, ha nincsenek nagy és szentül gondolkodó imádkozóink. Ma

Karácsony Essenben

Csodálatos este. Karácsony estéje. Háromszáz magyar lelkében felcsillant a szent magyar haza képe. Újra átértük a magyar pusztákon égő pásztortüzek fényét, melyek biztatóan, vigasztalóan, emléket éltetőn világítanak a sötét magyar éjszakában. Szegény szétszórt magyarok ünnepeltek, emlékeztek, amikor felhangzott a régi magyar ének, nyolcvan ifjú szívéből: Krisztus Jézus született, örvendezzünk, majd: Mennből az angyal és még több más ének. Csoda történt 2000 év előtt és csoda történt 1976 karácsony másnapján is Essenben, ahol a magyarok újra magyarnak érezték magukat, holott énekekben ott sírt az ősi bánat, a bús magyar sors minden fájdalma: mint oldott kéve szétlull nemzetünk. De most újra egyek voltunk a szent magyarság soha el nem múló érzésében. Feloldódva, átalakultan, önmagunkat megtalálva. Egy más kezét fogva: Bús magyarok imádkoztak, égi Atyánk hozzád. Leborulva a jászol elé: régi hazánkat, ó add vissza nekünk. Sokan voltunk, de hányan elszóródtak már. Elvesztek talán? Ki tudja. Biztosan él valahol mélyen a magyarság tüze, de féltő, hogy végleg elkallódnak.

Éppen ezért roppant nagy érdeme Mikó György főtisztelendő urnak, hogy

ezekre van leginkább szükség. Ezeknek kell meghódítani, ill. visszahódítani azt az örökséget, melyet nagy eleink ránk hagytak, de amelyet sem a kiegyezési kor nemzedéke, sem a két világháború közötti nemzedék megtartani nem tudott.

Ismétlem: oda kell hatnunk, hogy legalább egy millió magyar vegye kezébe naponta a szent rózsafüzért s végezzen engesztelést a szenvedő magyar népért, a magyar egyházért, Magyarország feltámadásáért. Emellett természetesen nagyon fontos a **bűnbánó lelkület**, a vallási kötelességek pontos teljesítése: ne tartsuk vissza az isteni irgalom kilátásba helyezett segítségét káromlással, a vasárnap megszenteltségének semmibe vételével. Mindez olyan áldozat, mely egy fillérbe se kerül. Erre figyelmeztet bennünket 500 év előtt **III. Kallixtus** pápa is a «**Bulla Oratio-num**»-ban (Imádságok Bullájában):

«Buzgólkodásunkkal semmit sem tetünk, ha csak böjtöléssel, sirással és kesergéssel és imádságok által az Úrhoz vissza nem térünk, hogy Ő felénk forduljon ...»

«Szükségesnek és helyénvalónak tartottuk, hogy irgalmasságát sóhajtással és könnyekkel megkérlelve lelkünket az imádságban megalázzuk, ne csak sa-

fáradtsággal összetartja, összegyűjti a szétszórt magyarokat, hogy el ne veszítsék sem hitüket, sem reményüket, hanem őrizték meg a szép magyar szokásokat, a magyar érzést, gondolkodást, a magyar kultúrát és igaz hazaszeretetet.

Karácsony másnapján 300 magyar énekelte a szentmisén a szép magyar énekeket és a szentmisét 3 pap közösen végezte. Holott már a karácsonyi éjjeli misén is 250 magyar vett részt. Mind a két alkalommal 18 nagy ministráns szolgált az Úr oltáránál. A könyörgéseket is ők mondták, illetve imádkozták felváltva. A gyönyörű magyar énekeket Marenbach tanár úr már 12 éve kíséri hol orgonán, hol zongorán, kiváló érzéssel és nem lankadó lelkesedéssel, mintha maga is magyar lenne. Áldozatkésztsége nem ismer határt.

Karácsony másnapján d. u. a szentmise után a közeli Viktória-gimnázium dísztermében megkezdődött a magyar karácsonyi ünnepség és a betlehemes játék. A termet és a karzatot zsúfolásig megtöltötte a magyar hallgatóság ünneplő serege. Konferált Mogyorósy Sándor egyetemi hallgató. Közreműkö-

ját emberi erőnkben bizakodva, mely törekeny és esendő, hanem a seregek Urában, aki az erősség tornya» ... Tehát: «A bűnbánathoz és imádsághoz kell sietve folyamodnunk; bizonyosak lehetünk ugyanis, hogy ha visszatérünk az Urhoz, Ő visszatér hozzánk.»

Minél többen megértik a szabad földön élő magyarok vagy a szöges dróttal kerített rabország lakói közül a történelem tanítását és az idő szavát, nem feledve a Nagyasszony ezer éven át tapasztalt anyai oltalmát, annál biztosabb a siker, annál előbb fog bekövetkezni a szabadulás. Mert az imádkozó, az Istenhez megtért, Istenben bízó embert és nemzetet segíti a «seregek Ura», aki a legelvezettebb ügyet is diadalra tudja segíteni!

VECSEY LAJOS

A S Z Í V

Katolikus világnézeti tájékoztató több mint félévszázada világosságot gyújt a lelkekben, melegséget sugároz az otthonokba, magyar öntudatot visz az életbe.

Rendelje meg! Olvassa! Terjessze!
Cím: 76 Locust Avenue, Yonkers,
N. Y., 10701, U. S. A.

dött a szétszórt magyar ifjúság 80 tagú énekkara, amely magyar karácsonyi énekeket és szavalókórusokat adott elő. Ugyancsak közreműködött a Szt. Mihály német plébánia 14 tagú német furulya együttese Frau Rempé tanárnő vezetésével. Aranyos volt egy három éves magyar kislány szép magyar nyelven előadott kis versikéje. Nagy sikert aratott. Majd megkezdődött a magyar betlehemes játék 7 részből álló előadása. Az összekötő szövegeket Ádám Szerénke mondta a nála megszokott otthonossággal, és hibátlan magyar beszéddel. A szereplőket felsorolni lehetetlen lenne, mert nagyon sokan voltak. De meg kell állapítani, hogy mindannyian kiválóan működtek közre és kivétel nélkül hozzájárultak, hogy a darab osztatlan nagy sikert aratott. A Kastl-i gimnáziumi ifjak szereplésükkel szintén nagy örömet szereztek.

A szavalókórus és a betlehemes játék betanítása Tösér Gábor fáradhatatlan és odaadó áldozatkésztségét dicséri. Az énekszámokat Sikorszki Antónia művésznő gyakorolta be, vezette és kísérte kis zenekarával nagy fáradtsággal és hozzáértéssel.

Ambróz Imréné fáradtságot nem ismerő szervező munkája, határt nem ismerő odaadása nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a szép este, a felejthetetlen élmény valóra váljék. A szülők áldozatkésztségét, mint példaadó útmutatást kell említeni, akik gyermekeiket 40-50-60 km. körzetből vitték minden egyes alkalommal a próbákra. A fáradtság, az odaadó nagy buzgalom meghozta a gyümölcsöt. A hallgatóság sokatmondó nagy tapsal és tetszéssel fogadta a gyermekek szereplését. A csillogó, könnyes magyar szemekben tükröződött a megatottság nemes érzése. Mindenki haza is gondolt. Haza, ahol a magyar pusztákon kis magyar otthonok kivilágított ablakai, mint csillagok ragyognak és fényük elvetődik a messze idegenbe, elszórt magyarok szívére, mint a betlehemi csillag meleg, biztató fénye. És ezen a csillaghidon újra otthon voltunk, haza vágytunk szabad magyar hazába, ahol most a költő sora százszorosan visszhangzik: Szertenézett s nem lelé honját e hazában. A szabad magyar hazáról álmodtunk, amikor felhangzott az ének: Pásztorok keljünk fel, hamar induljunk el ... Oda, oda. Most még nem lehet, de majd eljön az idő, amikor boltíves templomcsokák otthoni, magyar hajlékában felcsendül vidám énekkar: Fel nagy öröme ... Most csak így szomorkodtunk, Tompa Mihállyal ... gólyamadár, neked két hazát adott végzeted, nekünk csak egy van, az is elveszett. De hiszszük, nem véglegesen. Lesz még ünnep ezen a világon.

(Egy ünneplő magyar)

Mindszenty József bíboros hagyatéka

A Mindszenty Alapítvány 1977 január 15-én kapta meg a bíboros hagyatéki eljárása utolsó ügyiratát, melyben a bécsi első kerületi járásbíró kéri

járandóságát. Ezzel ért véget az ügyintézés. Felhasználjuk az alkalmat, hogy az örökségről és a hagyatéki eljárásról közreadjuk beszámolóinkat.

AZ ILLETÉKESÉG KÉRDÉSE ÉS A HAGYATÉKI TÁRGYALÁS

1975 május 7-én d. u. 15 órakor, a primás halálát követő napon, nyitotta fel a Pázmáneumban e sorok írója a megboldogult végrendeletét a Mindszenty Alapítvány elnöke, az európai főlelkész, az intézet rektora és a bíboros gyóntatója jelenlétében. A végrendeletben az örökösről ez áll: «Végrendeleti általános örökösöm a Mindszenty Stiftung ... Vaduzban».

Május 10-én a requiemen az alapítvány tagjai is megjelentek s délután egy neves bécsi ügyvéd bevonásával ülést tartottak. A tárgysorozaton a végrendelet végrehajtásának módja szerepelt. Egyöntetű vélemény alakult ki arról, hogy osztrák hatóságok nem illetékesek Mindszenty primás hagyatéki ügyében. Az érvek így hangzottak: a) Magyarország primása mint a Római Bíborosi Kollégium tagja vatikáni útlevelemmel rendelkezik; b) Soha nem kért letelepedési engedélyt és menedékjogot. Nem volt tehát Ausztriában domiciliuma, amelyre illetékességét építhetné a közjegyző vagy a járásbíró.

Mint végrendeleti végrehajtó e sorok írója jelentette König bíborosnak az alapítványi tanács jogi felfogását. Az érsek azt magáévá tette s utasította irodáját, hogy az illetékes kormány-szerveknél járjon el az ügyben. A külügyben osztották a mi véleményünket, de az igazságügyi hatóság hónapokig hallgatott. Aztán szeptember utolsó napjaiban hivattak s élőszóban közölték velem, hogy a hagyatéki eljárás lefolytatására két mód van: Mindszenty primást vagy magyar állampolgárnak vagy menekült státussal rendelkező magyar menekültnek kell tekinteni.

Mikor König bíboros és Rossi nunciussal erről jelentést kaptak, közösen igyekeztek az igazságügyi hatóságot a mi véleményünk elfogadására hangolni. Lépésük azonban nem vezetett a kívánt eredményhez.

Ausztriában az örökség bejelentésének hat hónap utáni elmulasztása hátrányos jogkövetkezményekkel jár. Ezért is elejtettük a jogi vitát és megindítottuk a hagyatéki eljárást.

A hatóságok azonban a személy magas méltóságának megfelelően mindvégig udvariasak és előzékenyek voltak. Most is egyedül a pénzügyi hatóság húzta-halasztotta az ügyet. Már 1975 október 3-án készen volt az örökség bejelentéséről szóló jegyzőkönyv. Az örökség felbecsülése is megtörtént október közepén. Ugyanakkor közzétették a végrendeletet és a járásbíró

december 11-én kapta meg a közjegyzőtől az aktákat. December 18-án jelent meg a bírósági véghatározat.

Az ügy mégis csak egy év múlva fejeződött be. Külföldi örökös számára ugyanis Ausztriában az örökséget csak a pénzügyi hatóság engedélyével lehet szabaddá tenni. S ehhez még a Nemzeti Bank hozzájárulását is meg kell szerezni. Ezért a bíróság újra bekérte az ügyiratokat és újabb véghatározattal 1976 március 24-én megküldte azokat a pénzügyigazgatóságnak. Ez a hivatal — többszöri sürgetés után — 1976 november 11-én hozott döntést és rötta ki az örökösödési adót. A Nemzeti Bank engedélye pedig csak 1977 január 10-én érkezett meg.

Az örökségnek három része volt 484.331,26 ÖS értékben:

a) berendezési és használati tárgyak	62.790,00 ÖS
b) érték- és emlék-tárgyak	23.640,00 ÖS
c) egy bankkontó	397.901,26 ÖS

Az örökséget képező tárgyak

Rómából a primás értékes tárgyakat hozott Bécsbe, melyekkel a Szentatya és számos tisztelője ajándékozta meg. Novemberben érkezett a budapesti amerikai követségről egy nagyobb szállítmány, amely nemcsak kéziratait és könyveit, hanem használati és érték-tárgyait is tartalmazta. Ismeretes, hogyan halmozták el mindenütt útain egyházi és világi személyiségek és magyar hívei emléktárgyakkal. Ezek között értékes kelyhek, gyűrűk, keresztetek, aranykulcsok, porcelánok és szőttesek stb. vannak. A becsüsök jegyzőkönyvei 38 értékű tárgyat és 29 berendezési tárgyat (köztük íróasztalt és ágyat) sorolnak fel.

Mindezeket a tárgyakat már jóval a hivatalos becslés előtt számbavették és becsomagolták a szerzetesnővérek és a Bíró-házaspár. Dr. Bíró Béla ny. egyetemi tanár, múzeológus és művészettörténész éppen jókor érkezett a Pázmáneumba. Hosszabb amerikai tartózkodás után tért vissza feleségével bécsi öröklakásába, amelyet 1975 június végéig bérbe adtak. Ezért azt kérték a bíborostól, hogy május végétől lakásuk felszabadulásáig lakhassanak a Pázmáneumban. A primás szívesen adott erre írásban engedélyt, mivel remélte, hogy iratai rendezésénél Bíró professzor jobban segítségére lehet, ha közvetlen közelében van. E személyes

szolgálatra már nem került sor, de ehelyett feleségével együtt vállalták az örökül hagyott tárgyak leltározását és csomagolását.

A Pázmáneum rektora sürgette a hagyatékok elszállítását. Ez is indított arra, hogy Máriacellbe utaztam s a klostor vezetését, az alapítvány elnöke nevében is arra kértem, fogadják be a bíboros hagyatékát és rendezzenek be értéktárgyaiból emlékszobát. Az ajánlatra kitérő választ kaptunk. Közben kutattunk a szükséges helyiségek után az alapítvány székhelyén, Liechtensteinben is. Csak annyi biztatást kaptunk, hogy a hagyatékot tárolhatjuk esetleg valamely közhivatal üresen álló helyiségében.

A hercegi család egyik hozzátartozója ekkor a városnál érdeklődött s biztatást kapott, arra, hogy bejelenthetjük igényünket az éppen akkor renovált régi plébániaházra. De ez sem ment zökkenésmentesen, mivel egyrészt egyik helybeli kultúregyesület számított az épületre, másrészt a hatóságokat bizonyos oldalról figyelmeztették arra a «veszélyre», amit a Mindszenty-örökség befogadása jelenthet. Mégis 1975 november 1-én megkapta az alapítvány eszményi bérért a központban fekvő tágas épületet.

A bíboros tárgyai 1975 november 12-én érkeztek Vaduzba, miután a közjegyző külön engedélyt eszközölt ki szállításukra. (Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy mindkét vámhatóság eltekintett a vizsgálatától.) Itt Dr. Bíró és felesége vették azonnal gondozásba — most is persze minden anyagot ellenszolgáltatás nélkül — a szállítmányt s néhány hét alatt szakszerűen berendezték az emlékszobákat. A primás irattára és könyvtára az emeleten nyert elhelyezést.

Anyagi helyzet a Pázmáneumban

Mindszenty bíboros 1971 október 23-án este érkezett meg Rómából Zágon prelátus kíséretében a bécsi Pázmáneumba, ahol már a következő hónapban beindították az irodát és a háztartást. A szükséges pénzt Zágon Rómából hozta. Úgy tért vissza az örök városba, hogy legalább havonként egyszer az ügyek vitelére visszajön Bécsbe.

E sorok íróját a bíboros október 24-én kérte magához, hogy segítségére legyen kéziratái sajtó alá rendezésénél. Zágonnal abban állapodtunk meg, hogy egyelőre felváltva látjuk el a szolgálatot a bíboros mellett, hiszen nekem is havonként legalább egy hétre vissza kellett utaznom Svájcba az Életünk kiadóhivatalába. Zágon látogatásai sajnálatosan elmaradtak s már novembertől e sorok írójára maradt a primási iroda vezetése és a háztartás fenntartásának gondja.

A pénzügyi helyzet sem volt kedvező. Érkeztek ugyan már 1971-ben is Bécsbe adományok, de ezek összege csepp volt a tengerben. Az újévben aztán két irányból is sikerült támogatást biztosítani. Svájcban a Mindszenty Alapítvány elnöke rokonai és barátai összefogásával létrehozta az alapítvány létesítéséhez szükséges összeget. Ebből juttatott Bécsbe 80.000.— ÖS-et. Erre az időre esett P. Werenfried van Straaten látogatása, akinek éles szeme azonnal felmérte a helyzetet s hallatlan nagylelkűséggel sietett a bíboros segítségére. Mindszenty 80. születésnapjával pedig megindultak a jelentősebb adományok is. Így jutott a primás pénztára 1972 első felében az alábbi bevételekhez:

Rómából	82.500,00 ÖS
Svájcból	80.000,00 ÖS
Ostpriesterhilfe-től	384.000,00 ÖS
Adományokból	700.000,00 ÖS
Összesen:	1.246.500,00 ÖS

A kiadások is jelentősek voltak, mivel a mindennapi költségek mellett új írógépeket, páncélszekrényt, iratszékereket, könyvvállványokat, stb. kellett beszerezni. Megható volt, hogy a bíboros mihelyt pénz fölött rendelkezett, megkezdte a segélyek bőkezű osztogatását. A kiadások 1972 első felében így alakultak:

segélyezés	202.000,00 ÖS
egyéb kiadások	371.000,00 ÖS
Összesen:	573.000,00 ÖS

A bíboros későbbi bevételei

Most a pénztárnaplót három részre bontottuk a pénzkezelés áttekinthetősége miatt. A mintegy 680.000,00 ÖS-et így osztottuk meg:

Házipénztár	550.000,00 ÖS
Könyvkiadási pénztár	50.000,00 ÖS
Segélyezési pénztár	80.000,00 ÖS

A következő három évben a három pénztár bevételei és kiadásai így alakultak.

a) **Segélyezési pénztár.** A bíborost leginkább ez érdekelte s haláláig személyesen irányította. P. Werenfried és jótévedő adományából táplálta, de erre irányította saját bevételeit is, pl. amit a lapoktól, televíziótól vagy szentmisékért kapott. Három év alatt a pénztár bevételei kerekén

2.000.000,00 ÖS,

amiből **1.670.000,00 ÖS-et** adományozott rászorulóknak. Legnagyobb mértékben az egyházi intézményeket, iskolákat s más ifjúsági szervezeteket támogatott.

Halálakor a segélyezési bankkontó állománya **330.220,20 ÖS.**

Ezt a kontót is zárolták annak ellenére, hogy nem képezte az örökség tárgyát. Mikor beigazolódott, hogy erről csak adományok kerültek ki, a közjegyző ún. **Treuhandel-Konto-nak** tekintette.

b) **A könyvkiadási pénztár bevételei**

és kiadásai 1972 szeptember 1. után: **663.854,68 ÖS.**

Ebből került ki három éven keresztül két állandó munkatárs, a bejáró gépelők, a fordítók fizetése, a lektorok honoráriuma, írógépek és másológép beszerzési és karbantartási költségei, a nagy mennyiségű papír, sok útiköltés és mindenféle más kisebb kiadás. A kiadások összege: **692.775,60 ÖS.**

1974 végén, amikor a primás könyve elhagyta a sajtót, ez a pénztár megszűnt. A fedezetlen mintegy 30.000,00 ÖS-et a házipénztárból fizettük.

c) **A házipénztár bevételei** voltak a legnagyobbak, 1972 szeptemberétől a

bíboros haláláig:

2.365.000,00 ÖS

Ebből fedeztük az irodai, a postai, az étkezési és utazási, a háztartási, a beszerzési, orvosi, kórházi és gyógyszer-költségeket, a bíboros személyes kiadásait, három állandó munkatárs fizetését és természetesen sok egyéb más kiadást. A három év összes kiadásai: **1.966.315,00 ÖS.**

A pénztári egyenleg 1975 május 6-án: **398.685,00 ÖS.**

A bankszámla állása ennek megfelelően a közjegyzői jegyzőkönyvben **397.901,26 ÖS.** Ez képezte az örökség pénzbeli részét.

A HAGYATÉK TERHEI

A kontó természetesen zárolva volt, de külön engedéllyel kifizettünk róla:

a) 1975 június 17-én kórházi és temetési számlákat	277.509,21 ÖS
b) 1976 január 15-én legátumokat és szállítási költségeket	88.739,75 ÖS
c) 1976 december 3-án örökösödési illethekeket	32.949,00 ÖS
d) 1977 január 13-án újabb legátumokat	28.000,00 ÖS
e) 1977 január 17-én a bírósági illethekeket és alapítványi misét	1.334,00 ÖS
Összesen:	428.531,96 ÖS

A fedezetlen mintegy **29.000,00 ÖS-et** és az ügyintézésrel kapcsolatos költségeket az Alapítvány Vaduzból fizette.

A MINDSZENTY ALAPÍTVÁNY BEVÉTELEI

Az alapítványt 1972-ben jegyezték be Vaduzban s a bevételei így alakultak:

1972-ben alaptőke	50.000,00 \$
1973-ban (berlini kiadótól)	100.000,00 \$
1974-ben (berlini kiadótól)	200.000,00 \$
(magyar kiadótól)	12.500,00 \$
(német püspöki kartól)	7.500,00 \$
1975-ben Rómából	72.000,00 \$
Összesen:	442.000,00 \$

Mindszenty bíboros amerikai útja után az alapítványnak **c s e k k e k b e n 50.000,00 \$-t** juttatott. Azzal a szándékkal adta, hogy ezzel az alaptőkéből átvegye az ő ügyével kapcsolatos kiadásokat. A már teljesített kiadások:

a) az 1972-ben Svájcban folyósított segély	4.000,00 \$
b) az Emlékiratok fordítási költségei	1.000,00 \$
c) az Esztergom-könyv nyomdaköltségei	6.000,00 \$
Összesen:	11.000,00 \$

Az igazgatóság a bíboros halála után hasonló természetű kiadásoknak tekintette a következőket:

d) a hagyatékot terhelő fedezetlen kiadások és az ügyintézésrel kapcsolatos költségek	3.000,00 \$
e) a Máriazell-i síremlék költségei	12.000,00 \$
f) a vaduzi emlékszobák berendezési költsége	4.000,00 \$
Összesen:	19.000,00 \$

Megállapítottuk, hogy a primás 50.000 dolláros adományának csekkjei mintegy 50 %-ban amerikai főpapoktól és ottani egyházmegyei intézetektől származnak. Ha ezt figyelembe vesszük és ha az igazgatóság ennek alapján arra az álláspontra helyezkedik, hogy a már kiadott 30.000 dollárban van benne a magyarok adománya, akkor az alapítvány betétjén jelenleg egyetlen magyaroktól gyűjtött dollár sincs. Ha valaki viszont ennek ellenére ragaszkodnék az együttes kezelés elvéhez, akkor pedig a megmaradt összeg felét, vagyis 10.000 dollárt mondhatna az alapítvány betétjén magyaroktól gyűjtött adománynak.

Erre a kitérésre szükség volt, mert egyik kanadai magyar újság nem régen így tájékoztatta olvasóit: «...külföldi magyarok által összeadott százezer dollár... inflálódna (!) ... liechtensteini takarékbetétekben». Más felelőtlen híresztelésekkel kapcsolatban is többször megfigyelhető, hogy azokat a primás ellenségei terjesztik hiszékeny (néhány esetben elszegődött) személyek közbeiktatásával.

Reméljük, hogy olvasóink e rövid beszámolóból is látják, milyen hűséggel és mekkora gondnal kezeli az alapítvány a rábízott vagyont.

VECSEY JÓZSEF

Eletművem s a divat

1.

Sokan úgy képzelik: elég beférkőzni egy műterembe, mögötte leselkedni a mesternek, elorozni a fogásait s már kész művész vagyok. Igaz, vannak megtanulni való mottók, de a nehezebb rész a rászületésen túl a gyakorlatban eltöltött időn múlik.

Jóideig beleizzad a gyakorlatozó kezű festőlegény: ha a sapkával kezdi, lemarad a modell manusza. Ha az ülőkéjét kanyarítja oda elsőnek, összetorzul a váll, csapott lesz a koponya, mert a gyáros kicsinek gyártotta fölül pont ezt a papírt. Ha a szemet részletezi készre — még lehet, hogy jól is — de ha nem pislog vissza rá, mikor az orrot birizgálja alá, vagy mégjobban elfeledkezik róla a száj szögletén kínlódva, mérgeződhet majd és értetlenül csodálkozhat, minden jó s mégse hasonlít az áldozatra.

A kezdő eleinte nem tudja együtt kezelni a jelenséget. Almát és abroszt lát. Nem az almát az abroszon. Nem a terítő kékjébe sülyedt gyümölcs pirosát. A távlat szerkesztő vonalait se érzi bele a köcsöghengerek és narancsgömbök halmazába. Globálisan megragadni: a részleteket az összességben, viszonyítani az ég liláját a hirdetőszlop citromsárgájához, százszor eltéveszti az ügyetlen ecset.

Hozzá még a tájat megfelelő léptékben lekicsinyíteni s radírgumi nélkül odatenni a megfelelő pontra a rajzlap téglalapján, hússzor is megpróbálja, hogy előálljon az elegáns vonal.

Bizony, ha a legnagyobb mester minden varázsszavát is átadná, az csak a kiinduló pont. A jövő műveket létre kell hozni. Egyiket a másik után a sírig.



Mindnyájan akarva, akaratlanul életművünkön munkálkodunk. Remekművé vagy szörnyeteggé alakulunk-e?

Régi lelki nagymesterek útmutatásai ma nem nagyon érdekelnek: egyáltalán hogy a mások tapasztalatának a segítségével érvünk igaz-emberré. A katedrának háttal ülő gyerektitánok az öregek, a tanultak, a múlt elvei mögé tesznek kérdőjelet.

Az autodidakták hátránya azonban, hogy víziójuk nem fogja át a nagy egyszerűséget. Csak negyedig, vagy félig ismernek meg s az érem másik oldalának hiányában belegabalyodnak önellentmondásaikba. Bezzeg milyen óvatos az öreg bírós, nevelő, történész, mert sokoldalúvá érlelődtek. Az egyre több összetevő birtoklása bölcsébbé korosít.

Milyen jó könyvecske volt az elkalódott katekizmus. Bővülő körökben teljes képet adott a hatévesnek vagy a felnőttnek. Olvasom az újság vallás-

rovatában e kérdéseket. Java részük hiányos kiművelődésből eredeznek. Ha a kíváncsiskodók választ is kapnak, telve maradunk újabb és más kilógó értetlenségeikkel.

Am, ha szenvedéllyel meg is tanultunk volna mindent, csak az első lépésekre értünk föl. A kereszténységem nemcsak tudás, a Káté kívülről, karoszekben pipáló elgondolkodás. Még a rábólintó hit se elég. A cselekedetekre váltás, minden aktivitásunk átminősülése teszi bennünk a vallásos embert. Nemcsak egy hősi tett, hanem azok sorozata a halál. A hitoktatónak is, meg aki jelest kapott a hittanból a templom küszöbén túl kell minden eléje botló föladatot az ég perspektívájában megoldani. Alkotást alkotás után színből, agyagból, gránitkőből, bronzból vagy aranyból megvalósítva a mindennapok perceiből az életművet.

2.

Miután a szakértő végigjárta a nyári kiállítást, a fő kérdése: eredeti-e a művész? Ha nem, bizony szóra se méltatja s tovább áll. A modernség legfontosabb jelzőjévé fontosodott: hogy minden alkotó önálló nyelven beszéljen s nem akar hasonlítani másikhoz. Ma szinte a fantáziát jutalmaznak. Azé a díj, aki a legmeglepőbb, nem is fontos, jó-e, újdonsággal kérkedhetik.

Csak hogy nem minden találat kincs is. A szemétdombon is turkálhat valaki. A bolondok házában a legeredetibbek nem az ápolók, hanem az ápoltak, még ha nem használhatók is az ötleteik, mert agyficamból születtek. Tótágast áll a szillogizmus egyik tétele.

Fiatal művészek nagy kísértése, hogy fájzanak a mesterség szívós munkájától, eredetiskedni kezdenek s lassan prostituálják magukat. A minőséget, mélységet, tartalmat a különös ötletesség sohase pótolhatja. Nem a kancsó színe vagy formája miatt csettentünk az aszúnak. A vinkó lőre marad, akármilyen a flaskó.

A divatörület befolyásolja a hajviseletet, a szemhéj kékítését, még a szószéket, a tudós kéziratát, a vallásgyakorlatainkat is.

Hogy leszólták a plébánost, aki zsúfolt, tele torokkal zengő templomában nem akart újítani. A bit-misénél fontosabbnak tartotta hívei Isten-élményét.

A másik ellenben azonnal beugrott a haladóknak. A szentélybe cipelte a keresztutat. Bontás, ásás, márványozás, költségek. Egy-két év múlva bölcsébbek magyarázatára hallgatott. Megint rombolás, rendetlenség, még nagyobb pénz. Ki tudná, hol lesz a sokmázsás, átriumba hurcolt kötömb legközelebbi helye.

Van olyan is, aki vasárnapokon az oltárt körülkaréjossa op-art-szerű, angolpark ízlésű lobogó plakátokkal. A misére járóknak heti agymosás adagul. Többre jutna, ha lapos beszédeit rákészüléssel tenné fölviányozóbbá s legalább hívei szemé se jönne a fura pannóktól rángatózásba.

A bárányok, ha ráengedik a friss tavaszi búzára, megveszekedett sietséggel tépik a zöldet. Nem lépésről-lépésre legelnek, hanem rohángászva a jobb főre iparkodnak. A pulinak elég a baja, hogy összetartsa a széttekerőket. Ki érti a birkapszichológiát: irigykednek-e, hogy bégető nyájtársaiknak jut a kövérebb csomó, vagy különösebb ízeket várnak a meg nem kóstolt további buccán?

Oktatók és hallgatók is hajlamosak az ilyen galoppozásra. A szokatlan felé. Csak ne úgy mint a régiek. Beleesnek a divatmániába és az eredetieskedés ördöge hajszolva eléri, hogy el ne mélyedjenek, hanem csak felületesen ugárljanak maguk mögött hagyva a megemésztetlen igazságokat.

Nem kéne-e visszatalálnunk az alap-tételekre? Az elásottak hitt, de soha meg nem élt őszigazságokra?

Lapozgatok egy eszme-futtatást a szeretetről. Brillians exegetáé. Az elmeél és szövegismeret csimborasszója. Az arám, görög és Vulgata hasonlítás. Az evangéliumok, s levelek összevágó mondatainak hajszálfinom összevetése és alchimista szétkülönböztetése.

A füzet következő fejezete mélylélektani bonckés. Az anyaméhtől elindulva a szoptatás, bölcsődal, első mosoly, örömet adni-viszonozni, önzés-önzetlenség stb. stb.: bizony elhültem, hát így virágozik ki a legnemesebb emberi vonzalom?

Azonban, mikor Jézus kimondta: szeressétek egymást, amint én szeretlek titeket, nem hiszem, hogy csepürágó szörszálhasogatásra gondolt, hanem arra az első szembeszökő értelemre, ami a kerszfára vitte őt.

Vagy amikor az irgalmas samaritánusra mutatott, nem tépelődésre serkentett, hanem arra a meghökentető magatartásra, amellyel az az ellensége fölé hajolt.

János apostol feddi az efezusiakat s velük minket is: elhagyta az első szeretetedet.

A másik őszimbólum a kereszt. Az apáca gyűrűje az ujján azt jelenti még, amit beöltözésekor, amikor ujjára húzták? Hogy meri a brilliansokkal kirakott szégyenfát nyakában hordani a dekoltált leány?

Becsület. Régiesen fogalmazva: igen, igen, nem, nem. A hatalom kéjes birtoklása közben, a hizelgők lakájseregében, a koncot adók igényei közepette — hej de nehéz megmaradni az egyenes úton. Védekezel, hogy valaki-

A X. stáció

Máriacell határában, az ősi, vadregényes zarándokösvény utolsó négy km-es szakaszát a XVII. században búcsújáró elődeink művészi szép 15 stációval szegélyezték a szentolvasó 15 titkának emlékére. Ezeket a stációkat az idő vasfoga, a két világháború viszontagságai és az autók annyira kikezdtek, hogy ma összeomlóban vannak.

P. Weremund, a máriacelli bencés kolostor Superiorjának, a híres búcsújáróhely őrének, volt a gondolata, hogy ezeket a régi szép emlékeket meg kell menteni a pusztulástól. A stációkat renoválni kell, az utat át kell helyezni újra a virágos alpesi rétekre, sötét fenyvesek oltalmába, — közületek és magánosok vállalkoztak egy-egy stáció megmentésére.

Amióta felejthetetlen emlékü Mindszenty hercegprímásunk Máriacellben nyugszik, vetődött fel bennünk a gondolat, hogy a X. stációt: «Kit érettünk keresztre feszítettek», az ő emlékezetére meg annak a sok-sok névtelen magyar áldozatnak az emlékére szenteljük, akik a II. világháború idején a távoli harcmezőkön, utána a vesztőhelyeken és börtönökben haltak meg, vagy az 1956-os Magyar Szabadságharcban estek el, és akikről ma otthon megemlékezni sem szabad.

A X stáció restaurálási tervei készülnek: nemes anyagból, faragott magyar címer díszíti, barokk kötélával, rajta ezzel a felírral:

MINDSZENTY JÓZSEF

a vértanú magyar hercegprímás
dicső emlékezetére
valamint a II. világháború és az
1956-os szabadságharc
áldozatainak emlékére
állították a menekült magyarok
1977-ben

Devictus vincit — mortuus vivit!
(A legyőzött győz — A halott él!)

nek csinálni kell. Hagyjad a becstelenséget azokra, akiknek a lelkiismerete azt lenyeli. Igaz ember nem szennyezheti be magát kétszínűséggel, álnoksággal, udvarias mosollyal, mely mögött halálos szegyenkezés feszeng. Machiavelli nem a keresztény szent könyvek közül való. «Lélekben és igazságban»: fiatal korodban hogy értetted. Nem ment meg, akármilyen cifra ruhákba öltözködöl és ájtatosan liturgiázol. A mellékesekek kényes betartása nem ment föl az első köteles lépéstől: a becsültelességtől.

Folytathatnók az unalmas, molyrágta gyöker-fogalmakat, amelyek azonban mindig a legmodernebbek maradnak, mert nekem kell magam számára megoldanom ma.

PROKOP PÉTER

Miért éppen a X. stáció? — Mindszenty József VI. Pál pápához írt levelében, amelyben hazája végleges elhagyásához «Igen»-t mondott, ezt a lépését élete legnagyobb keresztjének nevezte, pedig akkor még nem is sejtette, hogy két évre rá ugyanaz a pápa fogja őt letenni, hivatkozva a magyar nép lelkipásztori érdekeire, amelyeknek Mindszenty «személyes akadály», és ezt éppen 1974. február 5-én közölte vele és a világgal, ugyanazon a napon, amelyen 1949-ben Rákosiék életfogytiglani börtönre ítélték.

Mindszentyben a vértanú lelki ereje lakozott: hihetetlenül tudott tűrni és szenvedni. Életének ezt a legnagyobb csapását is zokszó nélkül viselte el, de azok, akik közéről ismerték, észrevették, hogy amúgyis sápadt arcszíne még egy árnyalattal sápadtabb lett, lényege még hallgatagabb és még türelme-sebb, arcán pedig sokszor, szinte földöntúli szomorúság borongott...

«Kit érettünk keresztre feszítettek» — Nem is élt már ezután csak egy évig.

Ma már nyugodtabban írhatunk erről, már három év telt el azóta és Őt már nem érheti semmi.

Erre akarunk gondolni a X. stációval és arra, hogy máriacelli sírhelye végrendelete szerint csak ideiglenes. Esztergomban, volt érseki székhelyén, hazája földjén szeretne végleg megpihenni. És mi hisszük, sőt tudjuk, hogy a magyar nép, amelynek sorsát ebben az évszázadban kevesen viselték úgy szívükön mint ő, teljesíti ezt a végrendeletet... És akkor üres marad a máriacelli Mindszenty-sír. És akkor ez a stáció marad az emlék. Évszázadok zarándokainak, magyaroknak, németeknek, szlávoknak fogja hirdetni Mindszenty nevét és azokét, akik sorsában osztoztak.

A stáció költségeit (DM 25-30.000.—) mi magyar menekültek készségesen vállaljuk, hiszen értünk szenvedtek és haltak meg ők.

A stáció felavatása 1977. május 22-23-án, nagy magyar zarándoklat keretében történik meg. Ezt a zarándoklatot már most meghirdetjük; részletes programot pedig majd a sajtóban és a magyar lelkészeket keresztül később közölünk.

— Szíves adományokat a Mindszenty-stációra a magyar lelkészek címére, vagy egyenesen hozzánk: Mindszenty Emlékbizottság, 8 München 81. Oberföhringer Str. 40 címre kérünk, vagy postacsekkünkre: PSchA 8 München, Konto-Nr. 90 00-806, M. Stáció.

1977. jan. 17.

A Mindszenty Emlékbizottság
ügyvezetője:

Dr. Harangozó Ferenc

EZUSTMISE BRUSSZELBEN

A brüsszeli magyarok ez év január 9-én ünnepelték lelkipásztoruk, **dr. Szabó Lajos** pappaszentelésének 25-ik évfordulóját.

Délelőtt 11 órakor ünnepélyes, celebrált mise volt. Az ezüstmisés paptól **Mgr. Chavannat** volt szemináriumi igazgatója, **Mgr. Adám** a külföldi magyarok főlelkésze, **Mgr. Dejardin** a belgiumi idegen misszió vezetője, **Dobai Sándor** belgiumi magyar főlelkész és még számos oltártestvére vették körül. Az ünnepély jelentőségét **Mgr. Adám** méltatta. A szentmise áhítatát csak növelte a brüsszeli Nativitas kórus lélekemelő közreműködése. Az istentisztelet után a Magyar Ház dísztermében volt fogadás. Szabó atyát magyar, belga és francia hívei és barátai jókívánságaikkal és ajándékaikkal halmozták el.

Mivel Szabó atya a brüsszeli francia gimnázium hittanára is, diákjai előtt február 12-én mondja ezüstmiséjét a Karmeliták belvárosi templomában s utána fogadás lesz tiszteletére a francia konzulátuson.

Az emigráns magyar papság érdekes és megnyerő alakja **dr. Szabó**. — Ezüstmisés létére csak csekély két év dolgozik magyar pasztorációban. Huszonkilenc éves korában szentelték pappá. Mindent egy kicsit késve, de annál nagyobb hittel és meggyőződéssel tesz.

A győri bencés gimnáziumot elhagyva zeneakadémiára iratkozik be. Itt éri a háború. Bevonul katonának. A háborút derekasan végigharcolja s mint fiatal tiszt kerül Németországban hadifogságba. Tíz egy néhány fogolytáborban fordul meg. Kiszabadulva Németország akkori nyomorát éli át alkalmi munkákból tengődve. Párizsba kerül, ahol vas-akarattal, nehéz körülmények között befejezi zenei tanulmányait. Majd belép a lillei (Franciaország) szemináriumába, ahol 25 évvel ezelőtt pap-pá szentelik.

Felszentelése után Franciaországban tevékenykedik. Időközben megszerzi a pszichológiai diplomát s a II. Vatikáni Zsinattal egy időben ledoktorál Rómában egyházjogból.

Két évvel ezelőtt került Brüsszelbe. Türelme, szeretete s hegyeket is megmozgató vas akarata s híveinek lelkes közreműködése eredményeként a restaurált Magyar Házban megújult lélekkel magyar és katolikus élet indult meg. Ez a legszebb ajándék, amit Szabó atya kaphatott híveitől s amit ő adhatott nekik.

Keszei Imre

Az Életünkben megjelent írásként minden tekintetben azok szerzői felelősek.

300 éves a bécsi dóm magyarszármazású kegyképe (II)

Kálló, Tokaj, Barca, Kassa és Eger voltak az út első állomásai. Barcán a jezsuiták egy kassai festővel másolatot készítették a kassai Erzsébet templom részére; egy másolat jutott a sárosmegyei kislalusi templomnak, egy harmadikat pedig visszaküldtek Pócsra, az eredeti kép helyére. (A község későbbi bírójá, az ismeretes Csigrí László is

készítettett egy másolatot a maga részére, amely idővel az esztergomi Bakócz-kápolna tulajdona lett.) — Útközben a hívek meghatódott tisztelettel vették körül a kegyképet. Egerben a papság püspökével együtt fogadta a képet. Innen Pestre, majd Budára tartott a menet.

egyházi évben két ünnepélyes szentmisevel emlékeznek meg a pócsi Madonnáról: **Máriának Erzsébetnél tett látogatása ünnepét (júl. 2.) követő vasárnapon, a kép Bécsbe érkezésének emlékére és az első könnyezés napja, november 4-ike emlékére, az ezt követő vasárnapon.** A szt. István-dóm káptalanja e szentmiséket ma is szertartásos ünnepélyességgel végzi.

Bécsben

A kegykép kísérői Győr városát érintve, 1697 júl. 3-án érték el a császárváros határát, de csak a következő napon vonultak be a fővárosba. A bécsi püspök, gr. Trautson Ernő papságával körmenetben vonult a diadalútját járó pócsi könnyező magyar szent kép elé és kísérte azt fellobogózott, virággal díszített utcákon át a Favoritának nevezett császári kastély (ma Theresianum-intézet) kápolnájába, ahol a császári- királyi pár fogadta az ereklyét. Innen az ágostonrendiek udvari templomába került, ahol a császárné a képet gyémántokból s drágakövekből összeállított rózsával díszítette és a Rosa mystica — Titkos értelmű rózsza nevével tisztelte meg. Ezután a domba vitték, majd a nagyobb templomok fogadták be a szent képet és részesítették nyilvános tiszteletben: feldíszített templomok sora, 33 körmenet, 103 ünnepi istentisztelet, 126 szentbeszéd s a hívők ezreinek bizalma volt a kerete a Mária-tiszteelők ünnepi hangulatának.

A magyar Madonna képe végül a szt. Ulrich-templomból a szt. István-dóm főoltárára került, ezüstkeretbe foglalva s aranyozott fénysugaraktól körülvéve. A hívők tiszteletének megkönnyítésére később egy, Kupelwieser Lipót osztrák egyházi festőtől készített másolat került a kereszthajó baloldali pillérére, amely virágdiszesen, égő gyertyák sorai között vonzotta az imádkozókat. A Mária csodatevő erejébe vetett hit készítette imára Európa keresztény népeit 1697-ben; országok háborús nyomora, százezrek kétségbeesése szólalt meg a bécsiek könyörgésében: a pócsi Madonna közbenjárását kérték a tiszamenti Zentánál döntő csata előtt álló keresztény sereg győzelméért. Szept. 11-én megsemmisült a túlerővel harcoló török hadsereg. A bécsiek, köztük a híres ágostonrendi barokk-szónok, Abraham a S. Clara is, a pócsi Mária közbenjárásának tulajdonították a győzelmet. («A könnyező Mária lett oka a mi mostani örömnünknek» — mondotta a hitszónok.) Most és később is a valamikor könnyező magyar Madonnát Bécs Védőasszonyának tekintették.

Az **imameghallgatások nagy száma** fokozta a bizalmat a kegyelmek közvetítője iránt. A feltűnő eseteket az ún. **Mirakelbuch** tartalmazta; a bécsi dóm

egyik ilyen jegyzőkönyve az 1698-1739 közötti évekből 284-re teszi a rendkívüli imameghallgatások számát, köztük 16 magyar zarándokok imájára történt. A **votiv** (fogadalmi) táblák és ajándékok — a közeli falsíkokra fölerősítve — 1705-ben már a boltívekig értek; ezekből készült később egy ezüstoltár és 38 művészi képkeret. Csáky Imre gr. — aki a kegyképet Bécsbe hozta s később váradi, egri püspök, majd kalocsai érsek lett, bíboros korában egy aranyfejet ajándékozott a dómnak a pócsi Mária tiszteletére. Szokatlanul érdekes módon nyilvánult meg a bécsiek bizalma a kegykép iránt váratlanul kitért tűz esetében: a dóm óriástornyában tartózkodó tűzörség a tűz irányának megfelelő oldalon hatalmáért, vörös zászlót tűzött ki, rajta a pócsi kegykép nagyarányú másolatával.

A dóm főoltárára helyezett s később gyémántokkal díszített koronákat viselő kegykép

liturgikus tisztelete

abban is megnyilvánult, hogy — a főoltárnál szokásos szertartásokon kívül — a bécsi városi tanács évi 600 forintos alapítványából naponként 11 órakor ünnepi szentmisét mutattak be, ezt követte egy csendes szentmise áldással; a délutáni áhitat keretében litániát és 3 rózsafüzért imádkoztak. II. József egyházellenes intézkedésére a városi tanács alapítványi szentmiséje elmaradt ugyan és az addig adományozott 38 ezüstkeret is beolvasztásra került, a pócsi Miasszonyunk tisztelete változatlanul folyt tovább. A szertartások ünnepélyesebbé tétele érdekében Kurz Mihály bécsi polgár 17.700 forintos hagyatékának általános örökösévé a pócsi kegyképet tette meg; hasonló célra tett nagyszegű alapítványt Zwinger Ferenc József is.

Barokk pompával ünnepelte a bécsi nép a kegykép megérkezésének 50 éves jubileumát 1747-ben. A júl. 1-9. rendezett dómi ünnepek során mondott 15 szentbeszéd nyomtatásban is megjelent. A 75 éves fordulót követő 100 éves jubileumot 1797-ben az addiginál is nagyobb fényvel ünnepelték. A dómkáptalantól még a múlt században megállapított istentiszteleti rend értelmében, az

A kegykép vonzóereje

a régi osztrák-magyar monarchia területéről gyakran indított kisebb-nagyobb zarándoklatot. Hazánk nyugati részeiből könnyen volt megközelíthető a császárváros dómja. A feljegyzések különösen kiemelik az alsóausztriai Lilienfeld búcsújáróinak rendkívül színes és érdekes népviseletét s buzgóságát. A zarándokok szívesen vásárolták az ún. ájtatossági képeket, a kegykép kisméretű nyomatait. Ezek festőinek, rajzóloinak és rézmetszőinek nevei is ismeretesek. A 17. századtól a 20. század elejéig 30 művész nevét tartja számon az idevágó irodalom.

A nagyobb-, vagy azonosméretű festett kegyképmásolatok teljes száma ismeretlen, mert nemcsak templomok, hanem sokan magánosok is birtokukba jutottak. A dómon kívül Bécs 3 temploma is dicsekedhet velük s ezenfelül Ausztriában 7 templom és kápolna ápolja a kegykép tiszteletét. A linzi egyházmegye Altenfelden nevű plébániájának zarándoktemploma (Wahlfahrtskirche) a máriapócsi Madonna tiszteletére van szentelve. Bécsben tanuló külföldi egyetemista diákok s az itt megfordult külföldi képviseltek felfigyeltek a kegykép odaadó és elmélyült tiszteletére s ezt hazájukban is terjesztették. Így a **németországi** speyeri-egyházmegye Rindsbach plébániatemplomában az egyik másolat ma is tisztelet tárgya. A **svájci** olasz kanton, Tessin Verdasio nevű hegyvidéki falujában 1698-ban építettek a Madonna dell'Ungheria tiszteletére kápolnát. (Ma elhagyatott állapotban van.) Egy másik kópia került Bécsből az itt tanuló, később káplánná lett J. Berni buzgóságából Camp/Vals templomába. Svájci magyarjaink évenként szervezett zarándoklatokat vezetnek az obwaldeni Kerns plébániához tartozó Siebeneich kápolnához, ahol a pócsi Mária-kép egy régi másolata van elhelyezve.

A kegyképre vonatkozó **külföldi irodalom** elég gazdag: 1697-től kezdődően napjainkig kb. 25 könyv dolgozza föl a kép történetét, kultuszának terjedését, közli az elhangzott prédikációkat.

(Folytatjuk)

CSER-PALKOVITS ISTVÁN SJ

Magyar katolikus élet Burgenlandban

Ötvenöt évvel ezelőtt lett a Magyarországtól Ausztriához csatolt ország-rész Burgenland néven az Osztrák Szövetségi Köztársaság nyolcadik tartománya. Lakosságának túlnyomórésze német, 10 %-a horvát, és ma már csak alig több, mint 2 %-a magyar.

Ez az inkább fogyó, mint növekedő télszámú magyarság az egykori Őrség néhány községében még elég zárt egységet alkot és őrzi nyelvét együtt sajátos népi kultúráját is. Ősmagyar, székely és besenyő gypüvédő határörök leszármazottai élnek itt az Árpád-ház korai ideje óta és részesülnek ma az osztrák nemzetiségi jogrendszer jogaiban. Felsőőr, Alsóőr, Középpulya és Sziget a magyar élet bástyája, de élni-akarásának több jelét adja a magyarság a német többségű helységeiben is.

Az egyházak fő-ébrentartói a magyar öntudatnak, köztük elsősorban a katolikus egyház, melyhez Burgenland magyar lakosságának 85 %-a tartozik. A magyar uralom alatt ez a terület a győri egyházmegyéhez tartozott, de az átcsatolás után megváltozott a helyzet. Kismartonban apostoli adminisztrátor vette át az egyházi ügyek intézését, majd 1960 november 1-ével Burgenland önálló egyházmegye (Diözese) lett és azóta mindmáig dr. László István megyéspüspök áll az egyházmegye élén. Magyar apának és horvát anyának a fia, tanulmányait német nyelven végezte, a német államnyelven kívül jól beszél a horvátot és magyart is. Főpásztori hivatását, mivel három népcsoport közt kell egyensúlyt tartania, nagy tapintattal és minden híve iránti megértő szeretettel látja el, teljes jóindulattal a magyar megmozdulások iránt is.

Kismarton-Eisenstadt-nak, a püspökség székhelyének lakossága már a magyar kormányzat alatt is német többségű volt és ma már csak a lakosság 1.4 %-a magyar. A szétszórta élő, gyérszámú hívek lelki gondozását egy lelkes ferencendi pap, P. Szabó Cirjék látja el. Végigjárja a környék magyar falvait, lelkigyakorlatokat és miséket tart magyar szentbeszéddel. 1956 óta működik Kismartonban, mint plébános. Rajta kívül Köller prelátus tartott még néha magyar misét, de néhány év múlva az is megszűnt. A kismartoni ferences kolostor, sajnos, nagyon elhanyagolt állapotban van, értéktárgyait a szovjet megszállók elhurcolták. Néhány magyar pap most is van a városban, de német lelkipásztori beosztásban, magyar kapcsolatok nélkül.

Szabó Cirjék atya adatai szerint a közeli Boldogasszony- Frauenkirchenben 1970 körül még ötven-hatvan öreg magyar elvégezte húsvéti gyónását, de fiatal soha. Az öregek kihalnak, a fiatalok meg felszívódnak a németységben, csak itt-ott él még néhány magyar csa-

lád, szegényparaszti sorban. Ugyanez a helyzet Felsőpulya-Oberpullendorfban is, de a vele egybeépült Középpulyának mintegy ötszáz magyar lakosa híven őrzi vallását és nyelvét.

Felsőőr-Oberwartban minden vasárnap tartanak magyar misét, ez az egyetlen találkozási alkalma az ottani magyarságnak. Alsóőr-Untervartban kissé élénkebb az élet: az alsóőri és középpulyai templomban szinte kizárólag magyar a szentmisék nyelve.

1968-ban létesült a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület, melynek ma a családtagokkal együtt mintegy ezer tagja van. Nem egyházi jellegű szervezet, de a vezetősége között katolikus papok is vannak és katolikus szellemű előadásokat rendeznek. Papi kezdeményezés és szervezés eredménye Alsóőrött az Őrségi Magyar Könyvtár is, ma már majdnem tízezer kötettel. Ugyancsak kat. papok igyekeznek cserkészcsapatba szervezni az alsóőri magyar gyermekeket, sőt a fiatalokból énekkart is állítottak össze, több-kevesebb eredménnyel.

Az Őrség községeiben lelkes magyar hölgyek tánccsoportokat is szerveztek, sőt műkedvelő színelőadások rendezésére is sor került, de részvétlenség folytán mind megszűnt. Nemrégem vetített képes előadás hangzott el a felsőőri új kat. templomról. Az 1967-69 között épült hipermodern, díztelen beton-épület a maga gyárszerű, keresetlen új formáival és szürkeségével diszharmonikusan idegen test a környék egyszerűségében is meghitt hangulatú városképében. Belső kiképzésének absztrakt ridegsége sem fokozza a hívek vallásos áhítatát.

A magyarság visszafejlődéséhez hozzájárult az anyanyelv bevezetése is a liturgiába. Ez ugyanis azt eredményezte, hogy attól kezdve már csak a magyarul beszélő idősebb réteg járt a magyar misére, sokan inkább a német misén vettek részt. Oda irányították a német hitoktatók a tanulóifjúságot is ...

Mint már említettük, a burgenlandi magyar lakosság száma fogyóban van. Az 1971-es népszámláláson még 5000-en vallották magukat magyarnak, de 1976-ban a számuk már alig haladta meg az 1500-at. Magyar nyelvű iskola sehol sincs, kétnyelvű oktatás is csak két összevont iskolában van (Alsóőrött és Szigeten). Ugyanakkor a kétnyelvű német-horvát iskolák száma 42. Minden iskola állami, az egyházak nem tarthatnak fenn iskolákat.

Alsóőrött legélénkebben pezseg a magyar élet. Mindenütt magyar szó járja. A község közmunkával új plébániát és óvodát épített, a templomban Szent László király képével díszített, magyar feliratú céh-zászlók hirdetik ma

is a magyar múltat. Dr. Seper Károly kezdeményezésére megalakult az Alsóőri Otthon a tradíciók ápolására, előadások rendezésére és a magyar emlékek gyűjtésére. Dr. Seper Károly adja ki minden évben a szép kiállítású Kincses Kalendáriumot is. Mindez azonban nem pótolja a magyar sajtó teljes hiányát. Burgenlandnak nincs magyar újságja vagy folyóirata, a sokszorosított «Őrség»-en kívül.

Búcsújáráshelyek.

Burgenland buzgó katolikus lakossága évről évre elzarándokol a tartomány több községében lévő kegytemplomba, hogy azzal is Isten dicsőségét szolgálja. Leglátogatottabb búcsújáráshely Loretom-Loretto kegytemploma a Szeplőtelen Fogantatás emlékére. A kéttornyú barokk templom szobrai között foglal helyet Szent István és Szent László királyunk szobra is. A melléje épült szervita kolostorban a második világháború utáni szovjet megszállás minden addiginál súlyosabb károkat okozott.

Boldogasszony-Frauenkirchen kegytemploma Mária mennybemenetelét hirdeti. Eredetileg a 14. században épült gótikus stílusban, majd a török pusztítás után barokk stílusban újjáépítették. Belsejében egész sor magyar emléket találunk.

Rötfalva-Rattersdorf is népszerű búcsújáráshely. Kegyképe a gyermekét tápláló Szűzanyát ábrázolja.

Szentmargitbánya-St.Margarethen kőbányáiban tartják 1926 óta a híressé vált passio-játékokat. Nyári vasárnapokon 3000 főnyi közönség is nézi a bibliai sziklás környezetben előadott passiót.

Máriafalva-Mariadorfban áll Burgenland legszebb későgótikus temploma, színes ablakain magyar feliratokkal, mennyezetén a magyar címerrel. Ezeknek a templomoknak nagyrészt nyugatmagyarországi régi mágnás-családok: Esterházyak, Nádasdyak, Batthyányak, Erdődyek építették vagy állították helyre.

Burgenland magyar községeire az első csapást az 1938-as Anschluss hozta. A német uralom megszüntette a felekezeti iskolákat és leállította a magyar nyelv oktatását. Az államosítás fennmaradt a szabadság helyreállítása után is. A második végzetes csapást a vasfüggöny jelentette, mely teljesen elszigetelte ezt a kis magyar világot a magyar talajtól.

A magyar élet pislákoló mécsese azonban nem aludt ki és Burgenland katolikus magyarjain áll, hogy lánglobbantják-e. Megfelelő szervezéssel ma még elejét lehet venni a magyar élet megszűnésének.

BÍRÓ BÉLA

HIRDETÉSEK

MAGYAR KÖLCSONKÖNYVTÁR

Többek kérésére közöljük, hogy a Landesbibliothek keretén belül működő

Magyar Könyvtár

szívesen fogadja minden Svájcban élő magyar-nyelven olvasni szerető jelentkezését. A könyvtár használata díjtalan. — A könyvek cseréje posta útján történik.

Jelentkezés magyarul írásban. Cím:

Schweizerische Landesbibliothek
Ungarische Abteilung
Hallwylstr. 15.
3003 Bern

« TÉTÉNY »

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inh. Oskar Bayer

München 2. Kreittmayer Str. 26.

Tel. 196393

Kapható még: Horváth János

München 2. Tumblinger Str.
beim Schlachthof

Debrői Hárslevelű	DM	5.75
Badacsonyi Kéknyelű		6.20
Badacsonyi Szürkebarát		6.20
Soproni Kékfrankos		6.—
Domoszlói Muskotály		6.20
Domoszlói Tramini		6.50
Villányi Burgundi		6.20
Hajósi Cabernet		6.20
Tokaji Aszu 4 Puttonyos		12.80
Téliszalámi		20.—
Paprikás csabai		18.—
Gyulai kolbász		17.—
Süli kolbász		14.—
Süli debreceni		12.—
Kalocsa tarhonya 4 tojásos 1/2 kg		2.50
Nagykocka tészta 8 tojásos 1/2 kg		2.95
Lebbencs 8 tojásos 1/2 kg		2.95

Üvegárut nem postázunk.

ÚJ KÖNYV MINDSZENTYRŐL

Megjelent

Csonka Emil:

A SZÁMÚZOTT BÍBOROS

A könyv Mindszenty bíboros külföldön töltött három és fél esztendejét dolgozza fel, a magyar primás életének utolsó éveit.

Csonka Emil, történész és közíró, tudományos megbízhatósággal, érdekesítő konstrukcióban, lendületes előadással ismerteti a bíboros életmódját, a Szentszékek kialakult viszonyát, utazásait az öt kontinensen, s elsőnek írja le teljes részletességgel a század legnagyobb magyarjának, az egyház nagy főpásztorának utolsó tizenegy napját és halálát.

Ára: 30.— DM, vagy 12.— \$.

Megrendelhető: Emil Csonka,

BRD - 8 München 80, Bülowstr. 14.

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás kolbász grillsütésre vákuumsomagolásban	DM	16.—
1 kg paprikás szárazkolbász		15.—
1 kg paprikás frissen füstölt kolbász		13.—
1 kg rizses véreshurka		8.80
1 kg májashurka		8.80
1 kg vastag húsos szalonna		9.60
1 kg paprikás tokaszalonna		8.80
1 kg disznósajt		10.60
1 kg füstölt sonka		18.—
1 kg füstölt sertésborda		8.80
1 kg füstölt csülök		8.80
1 kg friss tepertő		12.—

Utánvétellel és csak belföldre szállítunk; 5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen és csupán az expressz-díjat számítjuk fel.

Taubel Mihály hentesmester

Peter-Rosegger-Str. 3

D - 6710 Frankentahl

Tel.: 06233/ 62 69 3

MEGJELENT A GULAG II!

A Nemzetőr é Danubia kiadásában Szoltsenyicin: Gulag Szigetcsoport c. világhírű könyvének II. kötete megjelent. A közel 600 oldalas művet oroszról magyarra Szente Imre fordította. — Az I. kötet egy év alatt 5.000 példányban fogyott el.

Már most rendelje meg!

Név:

Cím:

Ára: 32.— DM, Megrendelhető:
Nemzetőr, München 34. Postfach 70.

MEGJELENT TRIANON NÉMETUL!

Yves der Daruvar: francia és angol nyelvű könyvének kiadása után a Nemzetőr német nyelven is kiadta a trianoni békeszerződés leghitelesebb dokumentumát. A könyv megjelenését Zolcsák István braziliai honfitársunk és a svájci magyar szervezetek tették lehetővé. A német kiadás 50 oldallal bővebb, mely újabb adatokkal egészíti ki az eredeti francia könyvet. Megrendelhető:

Nemzetőrnél. BRD München 34.

Postfach 70. Ára: 25.— DM

MEGRENDELEM

Yves de Daruvar német nyelvű Trianon-könyvét

Név:

Cím:

.....

HIRDETŐINK TÁJÉKOZTATÁSÁRA:

Hirdetéseket csak a hirdetési díj bevétele után közöljük. Kisebb hirdetések ára: 25 DM; házassági hirdetések: 30 DM + 5 DM portókölség, nagyobb hirdetések ára 40 DM vagy azon felül. Folyamatos hirdetések ára megegyezik szerint. — Hirdetését a megfelelő díjjal együtt alábbi címre kérjük:

«ÉLETÜNK»-ADMINISTRATION

8 MUNICHEN 81 --- Tel. 089/ 98 26 37

Oberföhringer Str. 40.

A Nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést!

Jurth Attila törvényszéki hites tolmács magyar-német és német-magyar fordítások elkészítését illetve hitelesítését vállalja:

Salzgries 16/8, A - 1010 Wien.

Tel. (022 2) 63 30 344

Kedves Honfitársak! Megnyílt München első magyar borpincéje. Mindenkit örömmel várunk. — Címünk: Tokajer Keller, München 19, Rotkreuz Platz 2/a (Donnersbergerstr. sarkán). Nyitvatartás 18 órától 01.30 óráig. Szerda szünnap. Tel. 169 668. Tulajd. Inoka Miklós

MEGJELENT AZ ÉV KÖNYVE:

Márai Sándor: Napló DM 30.—

Daruvár: Trianon (magyarul) 40.—

Daruvar: Trianon (németül) 25.—

Szoltsenyicin: Gulag II. 32.—

Fiala F.: Zavaros évek 20.—

Illyés E.: Erdély II. bőv. kiadás 36.—

Mindszenty: Emlékirataim 34.—

Ausztriai Útikönyv: Burgenlandtól a Bódeni-tóig. Értékes kiadás, sok érdekes magyar vonatkozású leírással. 700 old. 180 kép, 40 térkép, s ára csak 30.—

Jókai: A jövő század regénye 35.—

Rádiókabaré — válogatás 12.—

P. Howard: Bradley Tamás visszaút, 1945 óta először jelent meg 8.—

LPX 8105 DM 20.— Kapitány Anna énekel: Hétre ma várom, Az én babám,

Tenyeremen hordom, Lesz maga juszt is az enyém, Szeret-e még, Most jöttem én Vácról, kérem, Tiroli boci, stb. össz. 17 régi sláger a hangulatos lemezen.

A 2750 DM 20.— Barabás Sári énekel:

Szomorú vasárnap, Mít susog a fehér akác, Aki nekem mindenem volt, Ha én gazdag lennék, stb. Kiváló összeállítás, a legszebb lemez női hanggal.

Kérje díjtalan katalógusunkat!

MUSICA HUNGARICA

8 München 40, Agnesstr. 45.

Rupp László kirendelt fordító

mindennemű fordítást vállal magyar-német viszonylatban.

D - 8000 München 1, Postfach 162.

Tel. 089/ 3002162

EMLÉKÉREM-SOROZAT KÉSZULT

az 1956-os szabadságharc 20. évfordulójára, művészi kivitelben.

Az érem ára darabonként 65.— DM. Szerzője A. Jäger híres német szobrász.



Megrendelhető **S ó t i G y ö r g y**-nél, Sprendlinger Landstr. 130. 3/10; BRD - 6050 **O f f e n b a c h**. — Fizetni lehet utánvéttel, csekkel, vagy átutalással: Frankfurter Sparkasse, D - 6 Frankfurt, Nr. 37 - 10924, Für. A. Mün.

METROPOLITAN VERLAG
AJÁNLATA AZOKRÓL A KÖNYVEK-
RŐL, AMELYEKET MINDENKI
SZÍVESEN OLVAS:

	sFr. DM
Borbándy Gyula: Der ungarische Popolismus	48.—
Yves von Daruvar: A feldarabolt Magyarország	40.—
Margaret Mitchel: Elfújta a szél	24.—
Zilahy Lajos: Valamit visz a víz	13.—
Baráth Tibor: A magyar népek östörténete I-III.	96.—
Halász Péter: Se kint, se bent	14.—
Halász Péter: Az eltévedt utas	14.—
Halász Péter: A második avenue	20.—
Leon Uris: Exodus	18.—
Megyeri Sári: ... Én is voltam jávorfácska	20.—
Vándor Gyögyi: A rémület éjszakai (Börtönregény)	20.—
Krúdy Gyula: Rákóczi harangja	11.—

Krúdy Gyula: Régi szélkakasok között	13.—
Krúdy Gyula: Palotai álmok	13.—
Krúdy Gyula: A Tiszaeszlári Solymosi Eszter	12.—
Rejtő Jenő: Tigrisvér	5.—
Rejtő Jenő: Bradley Tamás viszszaüt	8.—
Sztálin lánya: Húsz levél egy jóbaráthoz	13.—
Baktai Ervin: Indiai regék és mondák	12.—
Kenneth: Randevű Rómában	24.—
Kenneth: Éjszaka Cairóban	24.—
Kenneth: Neonfény a Nilus felett	24.—
Kenneth: Holdfény Hawaiiiban	24.—
Kenneth: A hermelines hölgy	24.—
Walter Scott: Ivanhoe	10.—

Kérje új- és antiquár könyvkatalogusunkat, valamint a nálunk beszerezhető magyar hanglemezek listáját. —

METROPOLITAN VERLAG

Szerday Sándor

Teichweg 16. CH-4142 Münchenstein (Schweiz)

Diószeghy Tibor hites tolmács és fordító (magyar-német és német-magyar) Németországban tanácsadás állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, peres ügyekben segít.

D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.

Tel. 02101/541317

HOLLANDIÁBAN ÉLŐ, 47/164

magyar származású férfi, sakkversenyző, rendezett anyagi körülményekkel, keresi korban hozzáillő, intelligens magyar Hölgy ismeretségét, sportot, művészetet, zenét kedvelők előnyben. Minden komoly és részleges levélre fényképpel válaszolok. — «Szeretnék szeretni» jeligére kérek választ az **Életünk Gazdasági Bizottságához**, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

INTELLIGENS, MŰVELT, 37 ÉVES

és csinosnak mondott, műszaki szakmával rendelkező asszony szeretne komoly, hozzáillő férfiúval megismerkedni házasság céljából. — Leveleket «Cseresznyevirág» jeligére kér az **Életünk Gazdasági Bizottságához**, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

Luft János szállító cége

költözködési munkát vállal. Ruha, stb. csomagolásához szükséges ládákat is kölcsönöz. Tel. 351 13 37
8 München 50, Johann Emmer Str. 5.

Magyar-német és német-magyar fordításokat

olcsón és gyorsan elvégez, magyar-nyelvű okiratairól hitelesített másolatot készít és — másnyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi —

W. Divy hiteles fordító és tolmács.
D - 799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.
Tel. 07541/71391

K Ö N Y V I S M E R T E T É S :

HONGRIE 1956 - 1976

Az Editions Dejai (Belgium) kiadásában Töttösy Ernő és Dessart Francis szerkesztésében megjelent 200 oldalas munka kimerítő áttekintést nyújt a magyar forradalom jelentőségéről.

Andrei Almarik előszava után, amelyet Félix Léon költemény-üzenete követ, a könyv 4 fejezetre oszlik:

I. **A felkelés idején**, az Egyesült Nemzetek Különbizottságának történelmi jelentőségű Jelentését közli, amely a legtárgyilagosabb kútfő a magyar felkelés történelmi lefolyására, tárgyalja az ENSZ határozatait a magyar ügyben, és terjedelmesen ismerteti a forradalom eseményeit sajtó és rádió-közlések alapján. E részben foglal helyet Illyés Gyula és Tollas Tibor költeménye, Kéthly Anna Ensz előtti nyilatkozata.

II. **Öt év után** c. fejezet Sir Leslie Munroe, Ensz delegátus Jelentésének ismeretével kezdődik, tartalmazza Prof. Muslay cikkét a nyugatra szakadt magyar ifjúságról, Albert Camus üzenetét és J. F. Kennedy szózatát.

III. **A tíz év után** c. fejezet közli Salvador de Madariaga és T. Maulnier francia akadémikus üzenetét a magyarországhoz, továbbá a «Gloria Victis» című antológiáról számol be.

IV. **20 év után** c. fejezet Auer Pál cikkével kezdődik, a forradalom korabeli és mostani jelentőségéről, majd Töttösy Ernő tanulmányát közli az utolsó 20 esztendő politikai fejlődéséről a jelenlegi Magyarországon. Yves de Daruvar üzenetét, Közi Horváth József cikkét Manuel Rio portugál költő verse, Sztankovich Viktor üzenete és Ispánki Béla «viziója» követi.

A könyv ára: 250 Bf, 33 FF, 18 SF, 18 DM, 8 \$ (+ portóköltség).

Nem kereskedelmi eladásra szánt, számozott műgyűjtő példány a fenti ár kétszerese.

DIPLOMÁS BIOLÓGUS, 156/38,

rendezett anyagiakkal, széles érdeklődési körrel rendelkező, keres egy hasonló adottságokkal rendelkező férjet, lehetőleg a Ruhr-vidéken, vagy a Rajna-vidékről. Minden komoly levelet megválaszolok és lehetőleg fényképpel kérek «**Ketten egymásért**» jeligére az **Életünk Gazdasági Bizottságához**, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

MEGÖSMERKEDNÉK KOMOLY

magyar férfival, kivel életem hátralevő éveit, megértésben eltölthetném. 63 éves még dolgozó, független özvegy vagyok. Gyermekeim nincsenek. Anyagilag biztosítva vagyok. — Leveleket «**Tavas**» jeligére kérek az **Életünk Gazdasági Bizottságához**, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

Rövid hírek

Pater Kolbe boldoggá avatása óta 25 templomot és 23 kápolnát szenteltek tiszteletére. Ezekből 13 templom és 18 kápolna Lengyelországban van. A németországi Kolbe-művek jelenleg 1120 náci foglyot, vagy azok hozzátartozóit támogatja Lengyelországban. A Békevilágnapon erre a célra tartott templomi gyűjtések eredménye több, mint 2,5 millió DM volt, ami hosszabb távú tervezést és tartalékolást tesz lehetővé.

A portugál kormány hajlandó 12 millió escudo kártérítést fizetni a felrobantott katolikus rádióállomás, a Renascença újjáépítésére a püspöki karnak. Az adóállomást 1975 november 7-én ejtőernyős alakulatok robbantották fel a forradalmi tanács rendeleteire.

Bulgáriában 40 római katolikus pap és 120 szerzetes lát el 50 ezer hívót 37 plébánián. Az országban nincs papnevelő intézet, csupán azt engedélyezik, hogy a klérus egyénenként képezzen ki néhány jelentkezőt. Bulgária lakosságának nagyobb része az ortodox egyház tagja, 7 % pedig mozlem.

Münchenben az idén ünnepli letelepedésének 350-ik évfordulóját az Angolkisasszonyok rendje. Az angol nemesi családból származó Maria Ward alapítónő Maximilian bajor herceg támogatásával alapította első rendházát Münchenben. Célja a leányifjúság nevelése volt. A szerzetnek ma 19 tartománya van 164 rendházzal, a többi között Chilében, Braziliában, Európa néhány országában, Indiában és Koreában. A rendtagok száma 1975-ben 3215 volt.

Bogotai jelentések szerint Kolumbia 51 papnevelő intézetében jelenleg 1,220 teológus készül a papi pályára.

Baden-Baden tartományban a nyugat-németországi Autobahn-hálózat újabb katolikus templommal gyarapszik. Az ünnepélyes alapkövetés letételt december közepén tartották. A felszentelésre a tervek szerint 1978 július 24-én, Szent Kristóf napján kerül sor. A templomtér mellett elsősegélyre alkalmas helyiségek is épülnek.

Jeruzsálem, a Szent város — a béke városa címmel Teddy Kollek polgármester gyermekrajz pályázatát hirdette meg az egész világra. A beküldött rajzokból 1977 júniusában, Jeruzsálem egyesítésének 10-ik évfordulója alkalmából kiállítást rendeznek. A pályázaton minden 14 éven aluli gyermek résztvehet.

A Fülöp-szigetektől kiutasítottak két amerikai származású misszionáriust. A megfigyelők összefüggést látnak az intézkedés és a Marcos-kormányzat nyilatkozata között, amely szerint a nemzet biztonságát a keresztény baloldal is fenyegetheti.

A bécsi székhellyel működő osztrák katonai adó az év elejétől kezdve valóságos programot is sugároz. Az adó műsora bel- és külföldön, főként a Közelkeleten állomásozó osztrák UN-csapatok körében örvend nagy közkedveltségnek. A katolikus és evangélikus egyházi műsorokat minden pénteken 17-17.30-ig sugározzák a 6221 kHz, azaz a 48,2 méteres rövidhullámon.

Jugoszláviában régi keresztény temetőkre bukkantak a régészek. A boszniai Duvno közelében mintegy 80 sírt tártak fel a VI. század elejéről. Ez azt bizonyítja, hogy a kereszténység kezdete Jugoszláviában sokkal korábbi, mint ahogy ezt eddig feltételezték. A sírok-ból különböző tárgyak, csatok, keresztetek kerültek elő.

A 24. Lepra Világnap alkalmából január 30-án az egész világon ismét nagyszabású gyűjtési akciót rendeztek a megelőzés hatékonyságát tételére és a betegek megsegítésére. A legújabb jelentések szerint a világon, főleg a fejlődő országokban még mindig 15-20 millió ember szenved e betegségben.

Spanyolországban az egyetemeken és főiskolákon megszűnik a kötelező hitoktatás, helyette szabadon választott tárgyként hallgathatják a diákok — jelentette nemrég az EL PAIS c. lap. Spanyolország a világ azon kevés országa közé tartozik, ahol a hitoktatás az egyetemeken tananyagának szerves része.

A SZU-ban december utolsó napjaiban letartóztattak, majd kiutasítottak két fiatal svéd leányt, azzal a váddal, hogy illegálisan vallásos tárgyú irodalmat csempésztek az országba. Lapjelentések szerint a newyorki orosz-ortodox egyház kiadványait vitték magukkal a SZU-ba. A diáklányok egyike több szemeszteren át szláv nyelvészetet tanult a leningrádi egyetemen.

Mobutu elnök úgy rendelkezett, hogy Zaire-ban (egykori Belga-Kongó) visszadják volt tulajdonosaiknak az egyházi iskolákat. Az intézkedés azt is jelenti, hogy újból engedélyezik a hitoktatást, amelyet 1974-ben, az iskolák államosításával betiltottak. Mobutu intézkedésével rendeződött a Vatikán és Zaire feszült viszonya; a pápa nemrég kihallgatáson fogadta az elnök feleségét és kilenc gyermekét is.

Ausztriában a következő években is folytatódnak a történelmi múltú kolostorokban megrendezett kiállítások. Az alsóausztriai Herzogenburgban az idén nagyszabású kiállításra készülnek. A jövő évben Haydn és kora címmel, — 1980-ban pedig Mária Terézia és kora címmel nagyszabású nemzetközi kiállítás nyílik a világhírű Melk bencés kolostorban.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre ?

Az Életünk terjesztői
a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től
14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk
közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket
a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is
14.— svájci frank, ha azonban légipostával kéri valaki a lapot,
25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja
Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:
Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank
más országban ennek megfelelő valuta
Egyes szám ára 1.20 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!